

487618

EDITORIAL

DIRECTOR:
I. CONSTANTIN CIORNEI

ANUL IV

No. 17

PROPRIETATEA EDITURII „NAȚIONALĂ-CIORNEI” S. A. R.

BULETIN DE INFORMAȚIUNI
EDITORIALE ȘI DE LIBRĂRIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

BUCUREȘTI. I.

STRADA SFÂNTA VINERI No. 12

Inscr. la Trib. Ilfov S. I. Com. sub No. 148/938

1940

S U M A R U L

	Pag.
Cuvinte Regale despre Carte	3
«Editorial» număr dedicat cetitorilor de Const. Ciornei	4
Dorința noastră	5
Cartea, refugiu sufletesc în mijlocul furtunilor	6
Optimism editorial	7
Vieți romanțate	8
Ilustrarea cărților	10
Arta sau meșteșugul de a scrie un roman	10
Nebuni și înțelepți	11
Exigențele critice ale vieților romanțate	12
Istoria Popoarelor în traducere românească	13
Lectura Profesorului	14
Minime speranțe	15
Cărți ce vor fi lansate de Editura „Națională-Ciornei” în lunile Ianuarie și Februarie	16
O carte la modă	18
Clasicii nedreptățiți	19
Omul din lună	20
O operă de cultură, Traducerile	21
Câteva noutăți literare	22
Lectură și Educațiune	24
Rolul vânzătorului de librărie ca factor de cultură	25
Maria Cantemir	26
Librarul și misiunea lui	27
Catalogul Editurii „Națională-Ciornei”	28
Informațiuni Editoriale	31

ACEST NUMĂR SE DISTRIBUE
G R A T U I T
TUTUROR IUBITORILOR DE LITERATURĂ

Editura „**Naționala-Ciomei**” tipărește acest număr din buletinul său de informațiuni editoriale și de librărie, pe care-l distribuie **gratuit** cititorilor din întreaga țară, ca o propagandă entuziastă pentru duhul și slova tipărită.

Mărit ca format, având 32 pagini, acest număr special din „**Editorial**” este dedicat exclusiv

IUBITORILOR DE CARTE

care vor înțelege fără îndoială râvna depusă de noi pentru a contribui la ridicarea nivelului culturii românești și stimularea interesului pentru citit.

CUVINTE REGALE

DESPRE

C A R T E

Oricât de mare ar fi bogăția materială a unei țări și oricât de puternică ar fi puterea ei armată, în fața istoriei omenirii cea fără nu va avea nici o însemnătate, dacă nu va aduce lumii aportul ei literar, artistic și științific.

Este trist ca la un popor de 17 milioane de suflete, să se găsească abia 5—6000 de cititori.

Aceasta arată clar ce enorm teren de muncă avem încă înaintea noastră.

(Discurs de recepție la Academia Română) 25 Mai 1931.

Astăzi, cartea, cu tot numărul restrâns al cititorilor, începe totuși să pătrundă în masele poporului. Colaborarea dintre scriitori, editori și librari va fi factorul care va înmulți numărul cititorilor și va fi deci mijlocul cel mai important al răspândirii culturii noastre.

În privința răspândirii cărții, avem toți o datorie: fără a fi moraliști excesivi, suntem datori să încurajăm în primul rând cărțile care pot sluji la ridicarea morală a poporului și care pot să difuzeze în întreaga națiune cunoștințele de care ea are neapărat nevoie.

(Discurs la ziua cărții) 20 Mai 1933.

Oricâte critice se pot aduce, trebuie totuși recunoscut că s'a făcut un vădit progres, un progres la care a contribuit toată lumea — și cei de sus, și scriitori, și editori și public — fiindcă fără o înfrățire, fără o colaborare continuă a acestor patru elemente, nu poate să existe o posibilitate de propășire.

În literatură, ca în orice activitate, fără suflet, fără credință, fără îndemn, nu se poate face nimic.

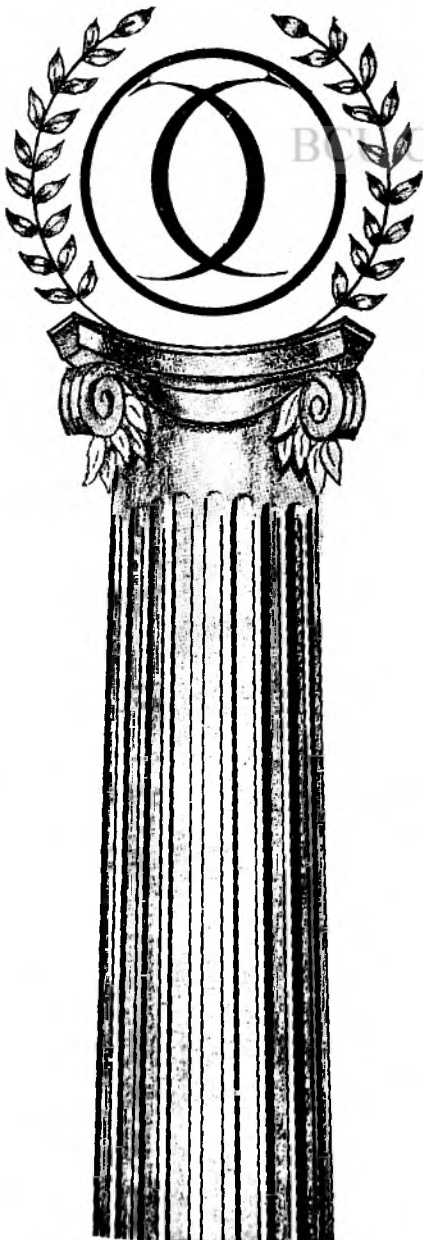
(La inaugurarea „Săptămânii Cărții”) 12 Mai 1935.

Scrisul e un produs al gândului, al materiei cenușii.

Iată de ce el este rezervat numai unei elite.

Dar, astăzi mai mult decât oricând, scrisul trebuie să fie un apostolat. Și aceasta pentru că el este dator să realizeze un amalgam al sufletelor, al sufletului colectiv al întregului nostru neam.

(Luna Cărții) 9 Mai 1936.

"EDITORIAL"

NUMAR DEDICAT CITITORILOR

Dorința de a stabili o colaborare cu cititorii, către care se îndreaptă și s'a îndreptat totdeauna munca și activitatea noastră editorială, a fost firul care ne-a călăuzit în căutarea mijloacelor prin care să se înlăturească această legătură, în mod direct.

Nu de puține ori și mulți dintre Dvs. o știți, Editura noastră vi-a trimis această revistă care v'a informat asupra apariției diverselor cărți, precum și asupra feluritelor probleme literare.

Astăzi, însă, inovăm în acest domeniu, tipărind revista noastră într'un număr mai mare de exemplare și destinând-o, *exclusiv, cititorilor de carte românească.*

Delfel, acela care conduce și în clipa de față, după zece ani de laborioasă activitate, mersul plin de vieață al acestei Edituri — e vorba de d-l S. Ciornei — a insistat în mod continuu, prin diverse articole apărute în revista noastră „Cronicarul”, precum și prin articole și interview-uri publicate în diferite gazete, asupra necesității de a stabili un contact permanent cu cititorii, printr'o revistă editorială.

De câte ori nu ne punem întrebarea, și lucrul acesta se întâmplă mai ales când purcedem să întocmim programul literar pentru anul care vine, asupra chipului în care ar fi mai nimerit să-l punem la punct. Fiecare carte este pentru noi un semn de întrebare, fiecare volum pe care-l angajăm are un destin pe care-l cunoaștem abea după ce cartea este în vitrină. Or, cât de bine ar fi, dacă am cunoaște din vreme preferințele cititorilor... Dar le aflăm târziu, deseori, și niciodată precis. Firește, bănuim care este gus-

tul publicului, după felul în care se vând cărțile, dar vă dați seama cât este de iluzoriu și de incomplet, răspunsul pe care în mod indirect vi-l atribuim.

S'a vorbit și se vorbește mereu despre publicul cititor, despre preferințele unor categorii de lectori pentru anumite genuri de literatură; despre absența multor intelectuali dela cartea literară; de cinematografele și manifestațiile sportive care răpesc un mare contingent de cititori.

Desigur, toate aceste constatări sunt adevărate, dar vinovatul nu este totdeauna numai acela împotriva căruia se aruncă anatema, fiindcă de prea puține ori, ca să nu spunem că aproape niciodată, nu s'a cerut și părerea părților acuzate.

Din aceste motive, am dori să constatăm chiar în cadrul acestei reviste, toate acele probleme care interesează în mod deosebit și permanent, publicul cititor, pentru ca subordonând activitatea noastră editorială acestor deziderate, să putem fi și mai utili dezvoltării gus- tului de a citi.

Dorim să deschidem o serie de anchete în lumea cititoare, să-i simțim adică prezenți și interesându-se de fenomenul literar, pe acești cititori anonimi, de pe întreg cuprinsul țării, pentru a căror satisfacție intelectuală, noi lucrăm zilnic, cu o râvnă neobosită.

Cu numărul de față, Editura „NAȚIONALĂ” pune în practică această idee, și din partea noastră vă promitem că revista „EDITORIAL” va deveni, în măsura posibilităților, o tribună literară și competentă, de unde se va putea discuta în mod obiectiv, problemele cărții, precum

și toate acele chestiuni speciale care interesează masa cititoare.

În paginile ce vă stau la îndemână, o serie de scriitori, dintre cei mai de seamă, discută chestiunea vieșilor romanțate, și a lecturii extrașcolare, și alte probleme în legătură cu cartea literară.

Domnul Perpessicius, într'un admirabil articol își propune să discute o temă surprinzător de interesantă, aceea a lecturii profesorului, care va trece cu siguranță dincolo de cadrele acestei reviste, pentru a fi reluată de toți aceia care-și vor da seama că este o chestiune de interes național.

Dar să trecem peste această scurtă digresiune, revenind la interesul pe care-l nădăjduim să-l stârnească numărul acesta din „EDITORIAL” în masa cititoare, cu dorința ca problemele expuse cu atâta competență să fie un stimulent pentru cititori, încât în numerele ce vor urma, să avem plăcerea de a-i avea colaboratori.

Din partea noastră, suntem siguri că inaugurăm un început dătător de rezultate prin tipărirea în mod periodic a câte unui număr din „EDITORIAL” care are de scop, de fapt, să pună Editura și interesele imediate ale cărții, în strâns contact cu cititorii, fără de adeziunea cărora volumul tipărit se umple de praf în vitrină și rămâne uitat.

Fie deci, ca revista aceasta să dea măcar în parte rezultatele pe care le scontăm, pentru ca și sub aspectul acesta, și în măsura aceasta modestă, să contribuim la ridicarea nivelului cultural al țării noastre.

DORINȚA NOASTRĂ

Dela începutul activității mele editoriale, și sunt aproape douăzeci de ani de atunci, am constatat că în țara noastră se dovedește a fi de o absolută necesitate propaganda dărză și neobosită, care să promoveze cartea literară.

Lansarea primelor cărți apărute sub egida Editurii „Națională”, — care au reușit să trezească un interes atât de viu pentru literatura bună și să creeze o serie de cititori fideli și statornici — m'a convins, și mai mult, că este foarte necesar să inaugurăm și la noi metodele de colportaj folosite în Occident.

Toate proiectele de lansare pe care le-am elaborat atunci, și care au părut multora de domeniul fanteziei, au fost realizate întocmai. Intre acestea, editarea revistei de față, destinată a fi dedicată librarilor, în numerele ei obișnuite, a reușit să mențină un contact permanent cu vânzătorii de cărți din întreaga țară, pregătind, prin mijlocirea lor, contingente de noi cititori.

Pornind dela ideia de a lărgi sfera cititorilor de literatură românească, nu am precupețit niciun sacrificiu și nu am cedat un singur moment pentru a situa cartea la locul de frunte ce i se cuvine, iar biruința Editurii „Națională” este victoria perseverenței noastre optimiste, la care au contribuit toți aceia care ne-au înțeles și ne-au ajutat.

Ca o mărturie a acestei isbânzi stă vrafal de scrisori ce ne-au fost adresate în decursul acestui răstimp de către scriitori și cititori, și cari, dacă ar fi cercetate cândva cu deamănuntul, ar complecta într'un chip viu multe sectoare ale vieții noastre culturale, desvăluind indirect, etapele importante ce au marcat evoluția literaturii românești din ultimul deceniu.

Apariția revistei noastre de propagandă editorială și culturală, care s'a numit mult timp „CRONICARUL”, pentru a lua mai târziu numele mai precizat ca sens de „EDITORIAL”, a fost determinată de necesitatea enunțată mai sus, și acum chiar, ea are același scop inițial. Numerele pe care le lansăm în *mod special*, pentru publicul cetitor, nu sunt isvorite decât dintr'o tendință a noastră de a lărgi sfera de influență a acestei reviste, căreia ne străduim să-i dăm un asemenea cuprins care să intereseze masa cititoare, fiind un îndemn repetat pentru activarea cetitului.

Numărul de față strânge laolaltă un mănunchi de scriitori și publiciști care deși diferiți ca vârstă, și in-

diferent de ideologia și curente în care sunt angrenați, au binevoit a da prețiosul lor concurs, discutând sub toate aspectele, problemele ce se leagă de cartea literară.

Cum să mulțumesc, oare, tuturor aceluia care contribuiesc prin competența lor, și în cadrul preocupărilor noastre, să aducă un prețios aport la stimularea lecturii? Ce cuvinte să găsească pentru fiecare în parte și pentru toți aceia care au înțeles că susținând această campanie editorială, nu o facem pentru un folos material, ci pentru un scop mult mai înalt și mai necesar în momentele de față?

Din partea noastră, dorim ca numărul acesta din „EDITORIAL”, care va intra desigur în mâinile a zeci de mii de cititori, să-i îndemne a cumpăra cel puțin *din când în când* o carte românească, și aceasta cu atât mai mult cu cât toate Editurile s'au întrecut, în ultimul timp, în a edita și lansa cărți bune, tipărite într'o desăvârșită prezentare grafică.

Aceasta este, dealtfel, dorința noastră cea mai vie, dorința inspirată mai cu seamă din inițiativa atât de tenace, și plină de ample realizări a M. S. Regelui Carol II, Voevodul Culturii noastre.

Ne-ar place, în același timp, ca „EDITORIAL”-ul de față să fie înțeles așa cum noi o dorim, atât de către Scriitori, Editori, Librari și Cititori, cât și de forurile oficiale, menite să dea impulsul viu și directivele creatoare care să stimuleze cultura țării noastre.

Am dori ca toți aceia care au contribuit la alcătuirea acestui număr, să fim secondați, printr'o sinceră adeziune la mișcarea noastră și printr'o strânsă colaborare, de toți iubitorii de carte, deoarece, numai în chipul acesta se va putea mări cercul de influență a cărții românești.

În ceea ce privește Editura „NAȚIONALĂ”, ea va persista cu atât mai mult, în aceste momente de mare îngrijorare, să-și urmeze drumul pe care și l-a trasat dela începuturile ei, continuând cu același optimism robust și cu acciași hotărâre, campania ei editorială.

Literatura românească, al cărui mers ascendent îl simțim în continuu progres, nu trebuie să-și oprească dezvoltarea și cred că suntem datori cu toții: Scriitori, Editori, Librari și mai ales Dvs. Cititori, să susținem cu căldură și entuziasm, acest înalt comandament de Cultură: CARTEA.

S. Ciornei

CARTEA

REFUGIU SUFLETESC

IN MIJLOCUL FURTUNILOR

Bucuriile acestor vremi sunt mici, puține și nestatornice.

Mereu amenințate.

Că după douăzeci de ani dela încheierea celui dintâi mare războiu, din nou noroadele lumii se întresfășie nimicind toate bunurile materiale și spirituale ale civilizației, nu e un episod consolator în istoria acestor vremi. Inseamnă că sub smălțul fragil de cultură, de educație, de civilizație, instinctele elementare ale străvechiului nostru străbun din peșteri, au fost numai ațipite, nu stârpite definitiv. La cel dintâi prilej, omul pune mâna pe arma savantă, cum altă dată punea mâna pe securea de cremene. Lovește cu o mânie oarbă, reducând la neant viața semenilor săi, tot ce a fost construit pe îndelete de răbduria evoluției a veacurilor, de truda înaintașilor, de martirii laboratorilor, de artiștii și cărturarii luminoaselor epoci de pacifică înflorire.

În această deslănțuire a haosului, o mângâiere totuși rămâne. Ca o slabă pălpâire de luminiță, în besnele cutree-rate de furtuni.

Oamenii nu pregetă a spera, a gândi, a căuta refugiul într'o carte, într'o plăsmuire meșteșugită, într'o operă de sinteză filosofică, în retrospectivile cercetări ale altor timpuri, în poezie, în roman, în alinătoare povestiri de odinioară sau în mai alinătoare încă profetizări ale lumii de mâine, ce va să vie, cu alt suflet purificat și cu un mai stabil echilibru lăuntric.

Cartea, în asemenea vremi, nu e un narcotic.

DE

CEZAR PETRESCU

È un tonic.

Ne îngăduie să mai sperăm în noi, să mai credem în noi, să nu desgustăm cu desăvârșire de noi.

Iar mai mult ca lector decât ca scriitor, mă simt dator a arăta toată grațitudinea mea harnicei edituri „Naționala-Ciornei”, de care mă apropie atât nesfârșimate legături, pentru că în mijlocul furtunilor, cu seninătate și robust optimism, își continuă opera sa nobilă pusă în slujba culturii românești. Pro-

gramul editorial nu s'a intimidat de amenințarea acestor turburi vremi. Nu văd o șovăială, o intenție prudentă de economie, o teamă de risc. Cu acelaș curaj care i-a fost răsplătit cu atâtea succese, editura își tipărește cărțile sale din autorii români sau din tălmăcirile streine; tipărește noi ediții definitive din cărțile cu succes de ieri și din clasicii noștri; își vede de datorie pe frontul cultural, așa cum pe celălalt front, dela hotare, oamenii chemați sub arme stau gata să ne păzească liniștea noastră și bunurile noastre naționale.

Nu e acesta, un altfel de act patriotic?

Și nu e acesta un tonic pentru sufletele bântuite de nesiguranță, de întrebări, de neliniști, de neîncredere în ziua de mâine?

Ca lector mai întâi, ca scriitor mai apoi, nu mi-aș fi iertat, să nu subliniez acest act de bărbătească înfruntare a micilor lașități omenești, negustorești, „neutrale”, peste care editorul meu și prietenul meu S. Ciornei, a trecut încă-odată cu optimismul dintotdeauna, sigur pe izbânda de mâine, ce va veni, tot ca întotdeauna.

Se află sub tipar și va apare în curând

P A M A N T Ș I C E R

DE CEZAR PETRESCU

ediția definitivă a romanelor de mare succes :

COMOARA REGELUI DROMICHET

Ș I A U R U L N E G R U

OPTIMISM

EDITORIAL

Evenimentele tragice de aiurea și destul de convulsive și la noi au produs o oarecare panică printre cititori și, prin repercusiune, și printre editori, care le cercează mereu pulsul, o conducere chibzuită impunându-le un ritm paralel. Pornit nu de acum ci de câțiva ani, de când atenția publicului se îndreaptă tot mai mult spre alte nevoi și probleme, procesul de neliniște a ajuns azi la un punct de criză, pe care-l sperăm maximal. Unele edituri, și din cele mai însemnate, ce păreau pornite spre o mare dezvoltare prin mijloace și entuziasm publicitar, și-au încetinit mersul, ba una a mers până la o stopare totală abia mascată de o activitate limitată doar la executarea câtorva contracte mai vechi. Semn al vremii ce pare condamnarea definitivă a oricărei inițiative, ca un risc de neînfruntat.

Dacă nu sunt bune, timpurile nu sunt totuși desperate. Alte semne, ne dovedesc că situația poate fi dominată și că inițiativele, rapid concepute, și mai ales priceput și viguros realizate, nu duc la dezastre. Pesimismul editorial prefigurează o învingere; biruința nu se câștigă decât cu o credință anticipată. A

DE
E. LOVINESCU

porni la luptă cu îndoeli este a merge la o înfrângere sigură; factorul psihologic reprezintă un element important. Convingerea în victorie nu dă numai o dispoziție sufletească de necesară euforie ci desgheață mintea și o pune în situația de a se lupta și apăra. Optimismul e, așa dar, obligator în orice întreprindere.

Din multiplele mele legături cu editorii în peste treizeci și cinci de ani de activitate bifrontală, literară și didactică, am rămas cu impresia că d. Ciornei reprezintă optimismul editorial cel mai dinamic din câte am cunoscut. N'aș putea spune că relațiile cu domnia sa sunt expresia acelei egale curtenii, pe care o cere sensibilitatea emotivă a scriitorilor; atitudinea lui e prea mult condiționată de extrasul de cont. Dar aceste sunt amănunte, de considerat în lăuntrul relațiilor personale și în nici o legătură cu activitatea publică. Se cuvine de a recunoaște editorului Ciornei o forță de optimism și un spirit de inițiativă ca rezultat al acestui optimism, care l-au dus din biruință în biruință, nu numai în timpurile de entuziasm ale începutului și de facilități editoriale de acum vreo zece ani, ci în timpurile aspre de azi, în care pesimismul altora a încetat să lupte. Acum când bubuitul tunurilor se aude din toate părțile, d. Ciornei are un program de activitate întru nimic redus de împrejurări; optimismul lui n'a suferit nici o știrbire, reușind să insuflă pieții literare dinamismul vieții într-o panică aproape generală. I se datorește această recunoaștere publică ca ceva meritat.

CEREȚI LA TOATE LIBRĂRIILE URMĂTOARELE CĂRȚI DE MARE SUCCES

HORTENSIA PAPADAT-
BENGESCU

RĂDĂCINI

ROMAN

„Nu cunosc o mai lucidă
cliniciană a amorului, în scrisul
nostru feminin...”

Pompiliu Constantinescu
(Spectacolul)

GEORGETA M. CANCICOV

MOLDOVENII

„Cunoscătoare perfectă a
sufletului țaranului nostru,
materialul este minunat trans-
figurat sub pana autoarei”.

Vasile Damaschin
(Seara)

GEORGETA M. CANCICOV

DEALUL PERJILOR

„O nouă oglindire fi-
delă a traiului sătenilor,
redat realist și direct cu
pătrundere și căldură”.

Paul Teodorescu
(România)

V I E T I

PE CARI LE RECOMANDĂ

DOMNIȚA RALU CARAGEA

DE PETRU MANOLIU

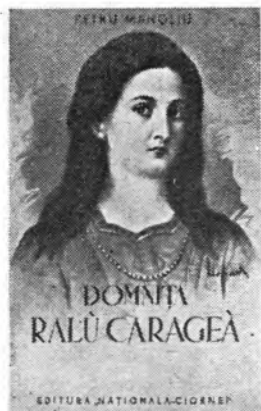

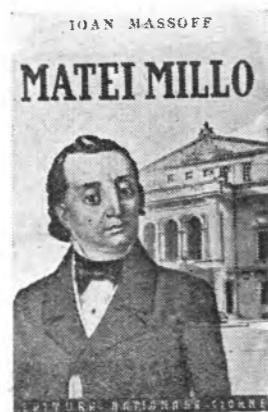
Figura Domniței Ralu ca și întreaga epocă de la începutul secolului trecut au găsit în d. Petru Manoliu un biograf scrupulos și un creator cu certe calități. D-sa a reînviat un capitol de istorie din cele mai pitorești, într-un stil ade-

cuat și cu o grijă atentă de amănuntul psihologic, reușind să ne dea nu numai o monografie perfectă ci și un roman pasionant.

Domnița Ralu a creiat primul salon literar, unde spectacolele de teatru destul de dese, au cunoscut un mare succes datorită faptului că tânăra și frumoasa Domnița dorea să se inconjoare de oameni de cultură și de artiști.

MATEI MILLO

DE IOAN MASOFF

Cel mai de seamă cunoscător al trecutului Teatrului românesc și al tainelor lumii, cu totul aparte, a Teatrului, — ne înfățișează, într-un stil curgător, viața sbuciumată a celui mai mare actor român — Matei Millo. Nu

este vorba, propriu zis, de o așa zisă „viață romanțată”, ci de o biografie întemeiată pe documente care nu pot fi puse la îndoială. Totuși viața eroului a fost atât de aventuroasă, încât ea însăși, fără să fie nevoie de alte pozoabe, constituie un roman.

Umplând un gol însemnat în istoria noastră culturală, apariția volumului masiv — 450 pagini — „Matei Millo” constituie cu adevărat un eveniment în publicistica românească.

DOAMNA ELENA CUZA

ED. III-A — DE LUCIA BORȘ

„Doamna Elena Cuza”, prin inteligența cu care autoarea a reușit să îmbine faptul istoric cu cel psihologic, poate fi considerat ca un model al genului. D-ra Lucia Borș s'a impus nu numai în atenția cititorilor d-sale, ci și în aceea a criti-

corilor celor mai exigenți. O pagină de istorie din cele mai frumoase a fost reconstituită cu înțelegere și artă de o biografă desăvârșită.

Autoarea a reușit să ne redea nu numai o imagine luminoasă a acleia care a știut să se jertfească pentru fericirea obștei românești, dar și o carte pasionantă, în care elementul biografic se confundă adeseori cu întâmplările patetice ale unui roman de un zguduit realism.

MIRON COSTIN

DE DUMITRU ALMAȘ

Dintre biografiile romanțate apărute până acum la noi, cartea d-lui Dumitru Almaș se numără printre cele mai interesante. Aceasta cu atât mai mult cu cât se ocupă de figura marelui cărturar și sfetnic domnesc, Miron Costin. Autorul a știut să îmbine documentul istoric cu imaginația, evocând una din epocile cele mai sbuciumate ale Țărilor Românești și a Moldovei, în care domniile se schimbau fără să aducă mari prefaceri interne. Chiar Domnii cari aveau intenția de-a îmbunătăți situația țării, nu puteau pentru-că aveau o domnie nesigură, temându-se să nu fie maziliți când nu plăteau tributul Sultanului, tribut care devenea din ce în ce mai apăsător. În asemenea împrejurări grele, Miron Costin — care purta încă din copilărie nostalgia Moldovei, despre care tatăl său îi povestea lucruri minunate — a ocupat demnitățile cele mai înalte, conducând treburile țării cu pricepere și dreptate.

D. Dumitru Almaș a înfățișat cu un deosebit talent toate aspectele luminoasei personalități a marelui cărturar, recreând în același timp o pagină de istorie românească, cu evenimentele, cu moravurile și cu oamenii mai de seamă din acea epocă. Biografia d-sale e scrisă într-un stil viu, pitoresc, cu iz de cronică, reconstituind astfel întreaga atmosfera unor vremi pe cât de îndepărtate pe atât de pitorești.

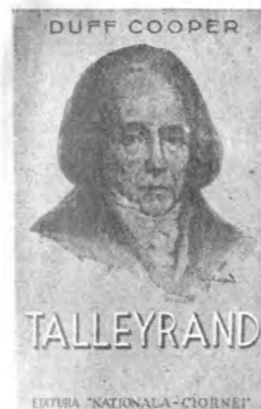
Cartea d-lui Dumitru Almaș constituie o lectură totodată instructivă și conștinând belșug de frumuseți artistice. O lectură care te captivează dela primele pagini.

ROMANȚATE

EDITURA „NATIONALA-CIORNEI”

TALLEYRAND

ED. II-A — DE DUFF COOPER

Despre omul și activitatea politică a marelui diplomat francez Talleyrand, s'au scris numeroase biografii, dar nici una din această mulțime de lucrări nu egalează în sobrietate și obiectivitate biografia scrisă cu atâta înțelegere de d. Duff Cooper,

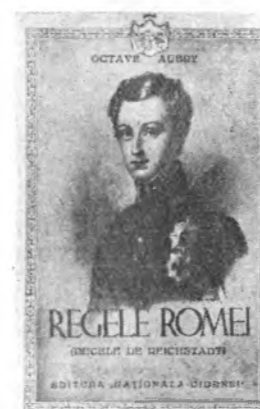
fost Prim-lord al Amiralității britanice.

Ministru al lui Napoleon, Talleyrand a încercat tot timpul să-l aducă la realitate, la moderație, de aceea, între Napoleon și ministrul său s'au dat lupte subterane, fiecare dorind să-și impună hotărârea.

D. Duff Cooper reconstituie magistral o epocă turburată de războaie și de intrigi meschine, reușind să dea un puternic relief figurii marelui diplomat care a fost Talleyrand.

REGELE ROMEI

DE OCTAVE AUBRY

Octave Aubry nu s'a mărginit să reconstituie din date biografice viața pe care fiul lui Napoleon a dus-o la Curtea Habsburgilor, ci a schițat întreaga atmosferă politică dela începutul secolului XIX-lea, cu intrigile și interesele divergente cari acum — în

perspectiva timpului trecut — au o semnificație cu totul deosebită.

„Regele Romei” este una dintre cele mai frumoase cărți cari s'au scris până acum despre viața nefericitului fiu al lui Napoleon, poreclit de cei dela Curtea împăratului „Puiul de Vultur”.

„Regele Romei” este o carte pasionantă, întrucât aruncă o lumină nouă asupra unui moment istoric și a unei lumi din cele mai interesante.

METTERNICH

DE CONST. DE GRUNWALD

Cariera acestui mare diplomat, erorile și convingerile lui, intrigile și evoluția politicii internaționale din vremea lui, constituie un material istoric absolut necesar oricărui doritor de-a descifra misterele clipeilor prezente.

În timpurile grele de azi, când meditam cu toții asupra situației politice și cauzelor și formelor ei posibile în viitor, cartea asupra vieții cancelarului Metternich ne va da prilej de reflecții și comparații.

Cartea lui Const. de Grunwald, scrisă sub formă de biografie romanțată, este extrem de interesantă, corespunzând în totul preocupărilor acestor vremi, vădind totodată și mari realizări artistice.

HINDENBURG

DE EMIL LUDWIG

Emil Ludwig nu este numai cercetătorul faptului istoric. El știe, mai bine decât oricare alt biograf al vremii noastre, să rețină amănuntul semnificativ, cauza ascunsă sau abea întrevăzută a evenimentului de mai târziu. El a urmărit atent viața lui Hindenburg în elementele ei biografice ca și mai ales în trăsăturile ei psihologice.

Crescut în mentalitatea militarismului prusac, cel ce a fost „Eroul dela Tannenberg” a fost sortit totuși să dețină la apusul vieții sale puterea pe care puțin înainte o avusese Împăratul Germaniei. Cazul acesta este cu atât mai straniu, cu cât Hindenburg a suferit două din cele mai dureroase înfrângeri din câte cunoaște istoria Germaniei.

Emil Ludwig însă știe să descifreze senzul ascuns al faptului istoric și să-i acorde adevărata semnificație. El pătrunde cu multă subtilitate în tainele vieții politice ale Germaniei, analizează pe rând ideologiile vânturate de diferiți politicieni, schițează în linii puternice aspectele sociale atât de diverse ale „republicii germane”, pentru a ne da proporția justă a capacității și misiunii lui Hindenburg, generalul învins și „președintele” fără destin.

Cartea lui Emil Ludwig este un film al evoluției istorice a Germaniei, o vastă frescă a evenimentelor cari au dus dela mărșă la prăbușirea unui mare imperiu. În „Hindenburg” mai găsim elementele cari ne dau cheia în-

tâmplărilor de azi — fapt care mărește interesul acestei opere de o mare valoare documentară. După „Wilhelm II”, „Iulie 1914” și „Versailles”, Emil Ludwig ne-a dat această lucrare care trebuie să întregască ciclul de volume cuprinzând evoluția Germaniei din ultimii 100 de ani.

ILUSTRAREA CARŢILOR

de MIHAIL SADOVEANU

Editorii noştri încep să fie ademeniţi de ideea de a da publicului cărţi din ce în ce mai îngrijite şi mai artistice; s'au încercat şi volume ilustrate.

În ce priveşte ilustrarea textelor de literatură, am impresia că ilustratorii noştri (poate nu din vina lor) nu-şi înţeleg destul de bine rostul.

N'am nimic de zis de ornamente şi vignete; mă refer la ilustraţiile propriu zise.

Scriitorul, în general, pune el singur desemn şi culoare în felul lui, atunci când descrie peisajii, atitudini şi tipuri. Atunci când sugerează atitudinile şi tipurile cu felurite meşteşuguri, se creează între el şi cititor o comunicare directă şi cititorul îşi reprezintă el însuşi anumite imagini. Colaborarea cetitorului, cu scriitorul devine dintre cele mai interesante; imaginaţia cititorului joacă aici un rol însemnat.

Dacă ilustratorul intervine între scriitor şi cititor, atunci fixează el o imagine a sa, care dese-ori e în contradicţie cu ceea ce a văzut scriitorul şi cu ceea ce a imaginat cititorul. O asemenea intervenţie strică armonia textului, caşi o notă explicativă în josul paginei. Ce are a căuta o notă precisă într'o navelă ori într'o poezie?

Înţeleg deci ca, atunci când intervine un artist ilustrator, el să se azeze alături de scriitor, colaborând şi sporind. Textul literar e prea concis pe alocuri; în alte părţi acţiunea are goluri; aici poate interveni imaginaţia artistului ilustrator ca să introducă lucruri de sine stătătoare, creaţii originale, care fără să

strice textului scris, îi adaugă valori nouă. Imi aduc aminte ce nostim şi spiritual a fost ilustrată pe vremuri, într'o bibliotecă ieftină, „La belle Nivernaise” a lui Alphonse Daudet. Textul lui Daudet e destul de simplu şi concis; ilustratorul pune o serie de lucruri ale sale proprii din viaţa oamenilor mici cari trăiesc şi gospodăresc pe şlepurile Senei în marginea Parisului şi o altă serie de realizări acolo unde autorul dă numai indicaţii mici.

Asemenea ilustraţii îmbogăţesc valoarea ediţiei, fără a dăuna textului, — acolo unde textul s'ar potrivi cu arta cealaltă. Căci sunt texte care exclud ilustraţiile.

Editorii trebuie să abandoneze complet vechile clişee: baronul se scoală şi întinde prietenului său mâna. Călăreţul se apropie de casa iubitei sale. Tânărul priveşte visător în pământ. Doi inamici se atacă cu pumnalele, etc.

Am suferit şi eu de asemenea „ilustrări”. Cred că talentul artiştilor noştri desenatori trebuie stimulat cătră ceva mai bun şi mai spiritual.

ARTA SAU MEŞTEŞUGUL DE A SCRIE UN ROMAN

de URY BENADOR

Răspunsul ar fi: cu artă şi cu meşteşug.

Despre arta de a scrie un roman nu vom vorbi: ea este mica taină şi marea vrăjitorie a fiecărui scriitor.

Dar despre meşteşugul de a scrie un roman se poţ spune câteva cuvinte, căci scrisul este un meşteşug ca oricare altul, cu legile lui, cu anii lui de ucenicie şi cu inclinaţia şi pregătirea de a-l învăţa sau nu, ca şi cu predispoziţia de a face din el artă sau de a-l lăsa simplu meşteşug. (Aşa cum şi cetitul este un meşteşug ce trebuie învăţat).

Meşteşugul scrisului — ca şi cel al cetitului — nu cere să urmezi o continuă şi sistematică şcoală, dar cere şcoala permanentă şi cu disciplină interioară a lecturii treze şi lucide, cu spiritul critic permanent prezent şi cu raportarea lecturii la alte lecturi şi la opinii critice cetite, auzite sau avute, în legătură cu acele lecturi. Într'un cuvânt, simultan cu prezenţa ta afectivă, cu participarea ta la evenimentele cărţii, se cere şi prezenţa ta critică, obiectivă, din ce în

ce mai îmbogăţită cu experienţă de cetitor şi cu o sensibilitate asociativă.

Un asemenea cetitor (şi numai acesta e cetitorul, iar nu cel ce aşteaptă înfrigurat să afle „ce se va întâmpla” cu eroii cărţii) poate fi şi un bun meşteşugar al scrisului.

Se înţelege că pentru a fi şi scriitor, în speţă romancier, mai trebuie micul imponderabil al personalităţii creatoare. Acest mic imponderabil este alchimistul subteran din noi, alchimist care nu operează totuşi în întunec şi fără să-şi poată explica şi descompune formulele magice cari dau aripi licoarei şi duh Golemului, ci dozează (el, şi nu meşteşugarul) elementele cari deosebesc — pentrucă vorbim de roman — un roman social de unul introspectiv, două romane din aceeaşi familie literară, armonizează acordurile, le sporeşte, şi le cheamă ca bagheta magică spre punctele ce trebuie să trezească interes şi să dea marile emoţii estetice, baghetă magică ce îi trezeşte şi lui toate experienţele şi îi cheamă, precum luna pe somnambul, vechi vibraţii depo-

zitate cine ştie unde în sensibilitatea sa. Ca un fulger invocat din beznă, momentul de graţie creatoare topeşte totul şi reţine, trecut prin alambic şi apă tare, aurul pur şi numai atât din el, cât cere cuvântul pentru care s'au petrecut toate operaţiile acestea, cari sunt şi alchimie, şi chimie, şi matematici şi magie.

NEBUNI ȘI ÎNȚELEPȚI

Acum vreo șaisprezece ani, când a izbucnit din mine — nepremeditat — întâiul volum al trilogiei Medelenilor, am tănuit fapta.

— Ce faci? La ce mai lucrezi? mă întrebau unii și alții, în trecut.

— Avocatură, — răspundeam.

Medelenii, ca o dragoste tânără, erau ai mei și pentru mine — taină —, nu pentru curioși: spectacol.

— Dar de ce nu mai scrii? mă iscodeau aceia, cu un accent de tutelară dojană.

— Știu eu...

Și zâmbeam: îndrăgostit și viclean.

Peste câțva timp a apărut în revista „Viața Românească” întâiul capitol al trilogiei Medelenilor, însoțit de o notiță prin care lămuram că fragmentul publicat face parte dintr-o trilogie.

Și iar m'am întâlnit cu unii și cu alții.

— Dă! m'au căinat aceștia, cam în doi peri.

— Cum adică?

— Păi asta-i vreme de literatură! Și încă de romane în trei volume! Nu-i păcat să neglijezi avocatura? Nu vezi că scriitorii mor de foame! Și apoi ceasul literaturii lungi s'a dus cu valsul în amintiri. Oamenii nu mai au timp de pierdut; trăesc urgent, dorind o literatură concisă, condensată, sacadată, care să oglindească însăși viteza vieții...

Așa m'au judecat și sfătuit filotim înțelepții.

Dar eu, firește, nu i-am ascultat, căci tinerețea e paralelă cu înțelepciunea; încrezător în nebunia mea, am dus-o până la capăt, scriindu-mi trilogia.

Și, ciudat, viața a dat dreptate necumintelui. Trilogia Medelenilor, deși însumă peste o mie de pagini de text compact, a avut succes: concret.

Și, concomitent, Mihai Sadoveanu — cu „Venea o moară pe Siret” —, Liviu Rebreanu — cu „Ion” și „Pădurea Spânzuraților” — și Cezar Petrescu — „Intunecare” —, toate, cărți situate la anti-

podul urgenții și al scurtimii, — au avut masive succese.

De atunci, dealungul anilor, am avut repetate ocazii să constat aceiași bifurcare: înțelepții, hăisa, cu oftatul argumentat al cuminenței; nebunii, într'ale lor, cu răsățul absurd al succesului.

Și iată, am ajuns astfel, tot neînțelept, în cumplita toamnă — roșie de sânge omenesc — a anului 1939.

La întâi Septembrie isprăvisem ultimul meu roman, „Prăvale-Baba”. M'am

intâlnit pe străzile Bucureștiului cu unii și cu alții.

— Ce-ai făcut în vara asta? m'au întrebat domniile-lor.

— Cum ce să fac? Am scris, firește.

— Ai putut?

— Văd că da.

— Absurd! Astea-s' vremuri de literatură? Cine mai citește?

— Poate că intelectualii nu mai citesc, dar publicul continuă să...

— Ași! S'a isprăvit. Cel mult, ziare. Și încă! numai informațiile externe. S'a încheiat cu literatura. Nu vezi? nici edițiilor nu mai publică...

Astfel au vorbit înțelepții la întâi Septembrie 1939. Dar „Prăvale-Baba” s'a epuizat într-o săptămână, bătând — după câte știu — toate recordurile din România. Acest succes, a priori, nu dovedea neapărat valoarea cărții, dar arăta axiomatic sporirea nevoii de literatură, tocmai în timpul avalanșei de evenimente neliterare.

Și nu numai atâta. Incepând chiar din Septembrie, am ținut peste cincisprezece conferințe — literare — în toate orașele țării, de preferință în cele dela hotare: din Ardeal, Bucovina și Dobrogea. Pretutindeni, săli arhipline; oameni bătrâni și tineri, laolaltă, ascultând cu pasionată atenție probleme care n'aveau nicio atingere cu actualitatea năprasnică.

Acești oameni, răsbiiți de tragismul epocii, nu numai că nu repudiau literatura, socotind-o ca o podoabă futilă, — dar dimpotrivă o căutau, regăsind în ea, peste vremuri și'n pofida lor, sufletul lor etern, cel pe care-l găsesc și în biserici, alături de Dumnezeu: în genunchi, — cel pe care-l găsesc și în literatură, iubind, visând, redându-le demnitatea și nobleța reculegerii întru înaltele lor esențe.

Să mă ierte deci înțelepții, dar mă întreb candid: nu e viața înțeleaptă? sau nu-s înțelepții în viață?

Eu însă știu atât: că o mie de înțelepți solidari, suflând cu toată puterea, nu vor putea urni o corabie ale cărei pânze, însă, vor tresări, bombându-se, și vor porni sprinten cu unda și cu spuma, la cea dintâi bătae a vântului absurd.

Iar scriitorilor tineri le spun: Fiți voi înșivă, adică nebuni, și scrieți-vă cântecul, în aceste vremuri ale tunului care bubue, ale înțelepților care vorbeșc, și ale vieții care totuși curge, etern aceiași.

IONEL TEODOREANU

EDITURA „NAȚIONALĂ - CIORNEI”

A TIPĂRIT URMĂTOARELE VOLUME ALE MARELUI NOSTRU SCRITOR

MIHAIL SADOVEANU

M. S. PUIUL PĂDURII

O ÎNTÂMPLARE CIUDATĂ

ZODIA CANCERULUI

CUIBUL INVAZIILOR

FRĂȚII JDERI

IZVORUL ALB

CAZUL EUGENIȚEI COSTEA

ȚARA KANGURULUI

EXIGENȚELE CRITICE

ALE VIETILOR ROMANȚATE

Una din caracteristicile epocii noastre, — dacă nu cumva cea mai principală, — este critica, — de multe ori concepută cu intenția și în sensul de negare, — adusă instituțiilor, deci așezămintelor, adică legilor și prin urmare științelor cari construiesc și justifică aceste realități omenești. Rând pe rând, și la intervale uluitoare de scurte, științe cari se credeau definitiv stabilite sub raportul metodei, au fost obligate să renunțe la absolutismul lor și, dacă, în fond, modificările survenite aveau de scop, nu negarea științei ca atare, ci primenirea doar a concepției pe care oamenii se obișnuise să o aibă despre dânsa, — totuși, cum se petrece, de obicei, în asemenea cazuri, năvala barbară a improvizațiilor n'a lipsit, năvală menită, evident, să aducă, în sufletele celor neinițiați, neîncrederea, nedisciplina și anarhia. Afirmarea noastră, — cred că nu mai este nevoie s'o spunem, — se referă numai la activitatea științifică; aici, în această activitate, mai mult și mai grav decât în alte domenii, spiritul de improvizare, venit să se substituie concepțiilor vechi reduse la tăcere, a făcut ravagii. E suficient să urmărim literatura filosofică provocată de „relativitate”, de „quantă” sau de „principiul incertitudinii”, pentru a se vedea că, deși Einstein, Plank și Heisenberg, enunțase teorii fizice, menite să modifice fundamental fizica veche, s'au găsit, totuși, o sumedenie de așa numiți filosofi cari să improvizeze teorii pe cât de amuzante pe atât de absurde.

Dar, aceia ce s'a petrecut în alte științe, s'a întâmplat și în istorie. Evident, aici, nu s'a ivit nici o teorie care să nege vechea concepție despre această știință a timpului omenesc. De la Tucidide, Tacit și până azi, cu foarte mici modificări, istoria a rămas aceeași. Și, cu toate că preocupările istorice datează de mai bine de două milenii, deci, cu toate că, de douăzeci de veacuri omul a trăit istoria, totuși istoria nu a progresat cu nimic, iar cunoașterea trecutului și a timpului omenesc a rămas tot atât de incertă. În materie de istorie nu s'a născut încă un Kopernic sau Cuvier; ba, cu destule sorozace de adevăr, putem spune că istoria nici nu va putea avea asemenea oameni deschizători de drumuri inedite, deoarece ea este singura știință al cărei obiect este făcut din resturi. Afirmarea aceasta va părea, poate, mult prea severă, și cu toate acestea, ea se va dovedi adevărată chiar după o cât mai sumară analiză.

Cred că nimeni nu va nega că, istoria este și aparține vieții. Căci, fiind supusă timpului, ea este legată de prefacerile acestuia și, ca atare, esențialitatea sa este tocmai aceea de a se metamorfoza veșnic. Dar, pe de altă parte, noi știm că viața se realizează în acte de prezență, cărora, în cazul nostru, le vom da numele de *prezențe istorice*. Însă ce înseamnă o *prezență istorică*?

DE
P. MANOLIU

Se știe, și cred că nu mai este nevoie s'o spunem, cât de integral se realizează viața, cu alte cuvinte este inutil să mai atragem atenția că viața nu cunoaște ceiace este o ocazie pierdută, și că ea nu neglijează nimic din ceiace ar putea s'o ducă la propria sa desăvârșire. Un moment de viață, adică o prezență a acestuia, este un *summum* de care era capabilă esența vitală pusă în condițiile în care s'a realizat. Cu alte cuvinte, o prezență a vieții nu e nici mai mult și nici mai puțin decât putea fi. Ea este un dat absolut care pentru a se desăvârși a subsumat sau negat alte realități cari, față de dânsa, erau minore.

Dar, dacă, în rezumat, acestea sunt condițiile de ființare ale unei prezențe vitale, oare nu tot același lucru se întâmplă și cu istoria care și ea este o manifestare a vieții? Și apoi, dacă, în adevăr, realizându-se, prezența istorică se are în vedere numai pe sine, nu și pe istoricul care va veni s'o studieze, ce va mai putea rămâne acestuia când este știut că, atât în viață cât și în istorie, ceiace rămâne, adică fosilele sau cojile, documentele sau monumentele, sunt elementele de cari, atât prezența vitală cât și cea istorică, s'au putut dispensa. Dacă timpul istoric ar fi fost așa cum îl reconstituim noi din resturile rămase, atunci istoria n'ar fi posibilă, deoarece ar fi imposibilă prezența istorică. Ba, mai mult, dacă, de pildă, cultura grecească n'ar fi conținut decât accia ce ne-a rămas, atunci să fim siguri că nu ne-ar fi rămas nimic. Dece? Fiindcă tot ceiace găsim noi azi prin arhive relativ la un moment istoric, reprezintă resturile acelui moment istoric, dar niște resturi nu supraviețuitoare, ci cari, au fost atât de nefolositoare prezenței istorice de care vorbim, încât au putut rămâne. Căci, un lucru trebuie știut: nimic din ceiace este esen-

țial unei prezențe istorice nu supraviețuiește. Momentul istoric se naște, ajunge la apogeu, decade și moare, ducând în neființă însăși esența sa menită vremelnice. Permanențele istorice sunt invenții romantice, deci n'au o realitate obiectivă. În materie de istorie, materialul ce rămâne este periferic, nesemnificativ și neesențial, căci, dacă n'ar fi fost așa, atunci trebuia să dispară odată cu întregul căruia i-a aparținut. Tocmai faptul de-a fi rămas, ne arată că materialul acesta a fost inutil. Dacă nu era nefolositor, atunci prezența lui nu ne-ar fi obligat, acum, să atragem atenția că, istoria are un obiect de cercetare dubios și că, numai în defectuoșitățile, improprietățile și absențele de semnificații ale acestuia, trebuiesc căutate cauzele pentru cari ea nu se va putea constitui niciodată ca știință.

* * *

Dar, dificultățile de cercetare deschid, întotdeauna, orizonturi pentru creație. Or, dacă istoria nu se poate constitui ca știință, în schimb resturile rămase, adică toate elementele inutile, ale prezențelor istorice trecute, cari ne-au parvenit, pot forma obiectul de inspirație al tuturor scriitorilor, poezilor sau artiștilor. Și, pentru a se vedea că tot ceiace am spus se sprijină și pe o autoritate alta decât aceea, — discutabilă, — a celui ce semnează această notă, — și el este cel dintâi s'o recunoască, deoarece este mai bine să-ți mărturisești singur greșalele, decât să lași pe toți nătângii să-ți le divulge, — vom cita spusele d-lui N. Iorga. Iată ce spune d-sa: „Dacă nu ești capabil să recreezi un om, să-l faci la loc după lămuririle pe care le ai și cu ceiace poți adăogi din fondul d-tale, atunci să nu scrii istorie”. Istoria este așa dar o *vis poetica* necesară artelor, nu științelor. Însă în cazul acesta, aceia ce cere d. N. Iorga nu-i decât imperativul ca istoria să fie scrisă de scriitori erudiți, de poeți erudiți, dar numai de scriitori și numai de poeți. Căci aceștia sunt singurii capabili „să recreeze un om”.

Însă, în felul acesta, despre ce vorbim noi? Ce este această istorie scrisă de scriitori și poeți? Care este numele ei, de curând încetățenit? Această istorie definită, așa cum am văzut, de d. N. Iorga, nu este oare adevărata definiție a „vieții romanțate”? Căci este bine să reamintim, acum, ceiace spuneam la început, și anume că noi excludem din discuție „manufactura” produsă de improvizați. Este vorba, în discuția noastră, numai de acele „vieți” cari dovedesc, din partea celor ce le-au scris, stăpânirea majoră și amănunțită a materialului istoric precum și capacitatea reală de a „recreia omul”. În felul acesta, înțelegem că, „viețile roman-

(Urmare în pag. 13)

EXIGENȚELE CRITICE ALE VIEȚILOR ROMANȚATE

(URMARE)

țate" au menirea să ne arate care este valoarea științifică a istoriei. Inșă, ele ne mai dovedesc și altceva, mult mai important pentru noi.

Studiul istoriei a trecut, până acum, prin trei faze. La început el se confunda cu biografia zeilor sau a eroilor; după aceea, mult mai târziu, părăsind epopeia, ea a tins, sub influența științelor naturii, să devină o știință; iar acum, în vremurile noastre, ea a acceptat să fie o artă care, evident, nu caută adevărul obiectiv, ci acela necesar celui care o înfăptuiește. Odinioară, istoricul mergea către trecut; azi el aduce trecutul cu dânsul. Odinioară istoricul se modela până la deformare după materialul istoric; astăzi, el modelează până la opera de artă elementele trecutului. Odinioară istoria era dominată de o concepție aritmetică; azi ea este stăpânită de o viziune în care locul central aparține omului. Odinioară istoria era făcută de arhivari, azi ea este creația unor poeți. Dar, toate aceste calități ale istoriei, concepută în felul acesta, adică asemenea unui roman al omenirii, nu sunt decât acelea instaurate de așa numitele „vieți romanțate”. Căci, o viață romanțată este biografia unui personaj din marele roman al omenirii care este istoria? Că o asemenea

biografie trebuie să fie bazată pe maximumul de material cunoscut; că ea trebuie să fie o creație în înțelesul adevărat al cuvântului și că, datorită ei este de a nu păcătuți nici sub raportul etic și nici sub acela estetic, astea toate sunt evidente și nu mai au nevoie să fie demonstrate.

Viețile romanțate, în afară de faptul că remediază toate aceste dezavantajii, mai are și calitatea de a nu vroi să se prezinte sub alt chip decât acela care le este propriu. Viețile romanțate sunt opere de artă și nu au altă prezență. Ele nu sunt și nici nu vor să pară opere de știință. De aici, decurge acea notă de sinceritate, în care buna credință a fanteziei scriitorului face, de minune, corp comun cu materialul istoric.

Inșă lucrurile nu se opresc aici.

Viețile romanțate ne arată că, fiecare moment al timpului trecut, ignorat de istorici, poate fi reconstituit după chipul și asemănarea închipuirii noastre. Evident, cum, în materie de istorie, adevărul obiectiv nu poate fi cunoscut, nici viețile romanțate nu vor fi pasibile de o infirmare prin faptul că nu vor reda adevărul obiectiv. Important, în cazul istoriei, este capacitatea de re-construire a unei epoci. Că dialogul cutare sau cutare scenă nu a existat, asta e de puțină

valoare. Și nu cu asemenea argumente se va putea nega valoarea vieților romanțate. Principal e că, viața romanțată să fie scrisă în așa fel încât lectorul să simtă că a putut fi și așa sau, cel puțin, că e posibilă în forma în care îi este prezentată.

Odinioară, istoria era rezervată numai istoricilor; viețile romanțate au restituit istoria tuturor oamenilor. În asta, stă toată valoarea lor.

Din toate editurile românești, singura, care a înțeles sensul și valoarea vieților romanțate, este „Naționala-Ciornei”. Faptul acesta îi dă dreptul la o întâietate unde laudele nu-i vor fi precupețite de nimeni. Iar în viața culturii românești, atât de puțin preocupată de om și de sufletul acestuia, activitatea, pe linia vieților romanțate, desfășurată de „Naționala-Ciornei” ne arată că priceputul ei conducător d. S. Ciornei, a înțeles că datorită superioară a unei edituri este, mai cu seamă azi, aceea de a sluji omul din lector și nu lectorul din om. În primul caz se tinde către o educare și o promovare a valorilor sufletești, în vreme ce, în cazul al doilea, se răvnește la specularea unei pasiuni omenești, — aceea a cetitului, — în favoarea editorului.

ISTORIA POPOARELOR ÎN TRADUCERE ROMANEASCĂ

„ISTORIA ANGLIEI”

Ed. II.

de André Maurois

Istoria Angliei de André Maurois s'a bucurat de un real succes. Ediția întâia apărută în două volume a fost epuizată într'un interval foarte scurt. *Ediția doua* a fost tipărită într'o nouă prezentare și se bucură încă de același succes ca în primele zile ale apariției.

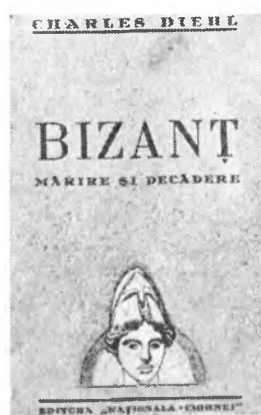
Recomandăm cu căldură această instructivă lucrare.

Destinul istoric al imperiului britanic se afla în chiar momentul apariției lui, în substanța lui, așa cum sămânța conține în germene copacul. Cultura engleză începe din contopirea culturii latine cu cea germanică. Gustul de aventură și fatalismul englez au la origine prezența celților în istoria Angliei. Dela romani ei au moștenit creștinismul, ideea de stat și metodele de colonizare, după cum contactul cu anglosaxonii a avut ca urmare nașterea sentimentului onoarei, a ierarhiei, a justiției și a comunității.

D. André Maurois știe că imperiul britanic este o consecință a echilibrului englez. Deoarece istoria Angliei este mai întâi de toate istoria creării acestui echilibru. Fără a se opri la date și amănunte lipsite de semnificație, scriitorul francez a reținut momentele esențiale ale evoluției spiritului și istoriei Angliei. Deaceia, cartea aceasta trebuie citită pentru subtilitatea cu care autorul a știut să urmărească datele mari ale unei istorii din cele mai complexe.

„BIZANȚ”

de Charles Diehl

De imperiul bizantin, istoricii s'au ocupat cu un deosebit interes, fiecare dând o interpretare personală rolului pe care l-a avut în lumea creștină din Orient.

Cartea marelui istoric francez Charles Diehl, unul dintre cei mai profunzi cunoscători ai istoriei Bizanțului, restabilește adevărul asupra acestei importante probleme. Bizanțul a fost o mare împărăție a Orientului care a durat mai bine de o mie de ani și a cunoscut lungi epoci de strălucire ca și epoci de decadență. El a avut împărați vestiți cari erau deopotrivă teologi învățați, mari generali și administratori de geniu, ținând în mâinile lor destinele întregului imperiu.

Istoricul Charles Diehl, în al său „Bizanț” care este o reconstituire amplă a istoriei imperiului bizantin, prezintă pe rând armata, organizația socială, administrația imperiului, vastul organism al unui imperiu care a putut să reziste secole întregi presiunilor barbare. Autorul scoate în evidență situația culturală a imperiului care a cunoscut epoci înfloritoare — Constantinopolul fiind un centru de spiritualitate ale cărui lumini se difuzau în toată lumea creștină.

Prima ediție epuizându-se după douăzeci de zile dela apariție, Bizanț se află sub tipar în a doua ediție.

LECTURA PROFESORULUI

Cred că unul din subiectele, mai rar întâlnite în literatura de specialitate a învățământului secundar, este și acela al lecturii profesorului. În timp ce pentru lectura elevilor, s'a cheltuit nu numai o abundentă cerneală, dar și multă pri-

cepere, și tot pe atâta stăruință, la lectura profesorului nimeni nu s'a gândit, pentru că dacă e cineva mai vitregit în propria lui casă, e însuși profesorul. Din câte reforme s'au experimentat în analele școlii secundare — și au fost câteva — s'ar putea, oare, număra, fie și pe degetele unei singure mâini, acelea cari s'au ocupat și de rostul dascălului? Mă îndoiesc. Și doar școala e așa cum o făuresc dascălii. Dar problema e cu mult prea vastă, pentru a o schița măcar, acum și de la această tribună.

Lectura profesorului e unul din aspectele acestei probleme și ea se cuvine schițată, în nădejdea că desbaterea ar putea aduce și un început de deslegare. Cine socotește că dascălul se poate scuti de lectură continuă, atât în domeniul specialității lui cât și în acela al disciplinelor înrudite, se înșală, după cum greșește și acela care-și închipuie că orice profesor citește și că este chiar o ineleгантă a-l bănuși de contrariu. Or, într'asta, în cele câteva fericite excepții stă și pricina pentru care dascălul nu constituie o întrebare în acele locuri de comandă ale învățământului. Ca în toate meseriile și învățământul își are privilegiul. Privilegiul soartei. Sunt aceia, și desigur nu și cei mai mulți, pentru cari învățământul nu este unicul mijloc de existență sau, mai bine, aceia cari nu se simt stânjeniți, în exercițiul meseriei lor, de lacunele bugetare ale celei mai depreciate dintre profesii. Un astfel de dascăl, favorizat de soartă, se înțelege că va continua să meargă la teatru, la concerte, la expoziții, să se aboneze la reviste din țară și din străinătate, să-și

comandă ultima noutate în specialitatea sa, să frunzărească literatură, să-și predea cursul cu dragoste și cu generozitate și să fie, pentru sine și familia sa un stâlp de susținere și de armonioasă devenire.

Nu mai că astfel de cazuri nu fac lege. Între condițiile oficiale, de admisibilitate, în corpul dascălilor, nu figurează și aceea a bunei stări materiale. Din care pricină, cei mai mulți se întâmplă să fie dintre aceia ce-și pun nădejdea în cât oferă slujba, care, din nefericire, oferă foarte puțin. Că și în condițiile acestea, protivnice, se mai găsesc câte unii cari să împingă apostolatul la ultimele consecințe, nu e mai puțin adevărat. Un legiuitor luminat câtă, însă, să aibă în vedere întregul bloc al profesioniștilor pentru cari legiferează și să legifereze în așa fel ca exercitarea profesiei să semene, dacă nu a bucurie, în niciun caz a calvar.

Lectura profesorului, ca și a oricărui alt meșteșugar de altminteri, (cu diferența că acesta s'ar mai putea lipsi, în timp ce dascălului îi este principiu și rațiune), cere două condiții, fără de cari totul e zadarnic: timp și bani. Timp, în sensul de răgaz, dar și de bună dispoziție, pe care banul, mai mult ca orice, are darul să o întreție — climat prielnic pentru apropierea și asimilarea lecturilor, dar care atât de mult lipsește profesioniștilor catedrei.

Această situație — asupra căreia toți, socotesc, sunt de acord — se cere remediată, după alte norme decât acelea încercate până acum. Cea mai simplă, fără îndoială, ar fi o salarizare suficientă, sau cu un termen mai vechi, un minimum de existență, în care s'ar socoti și cota necesară lecturilor, pe an, dacă nu pe lună. Cum o atare soluție eroică nu e pentru vremea noastră, firesc e să ne

gândim la altele. Ideia creditului procurat prin Casa de credit a corpului didactic, dacă are avantajul că poate fi experimentată, are în schimb și dezavantajul că plătește, cu prea multe suferințe, o plăcere din cale afară de ispititoare. Amăgit o clipă, beneficiarul va sfârși sub povara restricțiilor, căci salariul, anemic dela natură, nu se întreamează pe urma reținerilor. Și până la urmă, înșiși bucuriile acelea anticipate se prefac în tot atâtea toxine.

Singura soluție, pentru ziua de azi, mi se pare că trebuie să vină dela editori. Cu atât mai mult cu cât unii din ei — și numele lor e pe toate buzele — au și tradus în faptă o atare inițiativă. Așa cum cărțile didactice se trimit gratuit — spre consultare — dascălilor de specialitate, unii editori au socotit să trimită profesorilor de literatură, cu același titlu, și tipăriturile literare. Expediția, evident, s'a îngădit de anumite limite, gratuitatea neputând satisface întreaga populație a dascălilor. Sacrificiile consimțite nu trebuie, evident, să se transforme în tot atâtea sarcini.

Așa dar editorii trebuiesc ajutați. Și ajutorul le poate veni fie din partea ministerului de instrucție, al cărui fond de bacalaureat și-ar putea afla, aici, o justă întrebuintare, fie din partea comitetelor școlare. Toată cealaltă problemă a organizării practice a serviciului acesta de gratuități, oarecum acoperite, ar rămânea să fie pusă la punct printr'un acord între asociațiile dascălilor și editorilor. Chestiune, oricum, secundară.

Principal, mi se pare constatarea aceasta: lectura profesorilor suferă și suferința ei se răsfrânge asupra dascălului și calității îndeletnicirii lui. O îndreptare se cuvine găsită. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

PERPESCIUS

Presa despre „Miron Costin“

de Dumitru Almaș

„La noi, puține biografii romanțate pot fi asemuite cu acest masiv „Miron Costin“ al tânărului scriitor Dumitru Almaș, care prin amploare și puterea de evocare a unei întregi epoci, depășește cadrele oarecum restrânse ale acestui gen literar“.

Ieronim Șerbu
(Azi)

„...Una din acele cărți pe care prea rareori le-am întâlnit în literatura noastră din ultimii ani“.

Silviu Cernea
(Ncaml Românesc)

MINIME SPERANȚE

Lectura extrașcolară? — Dar e vorba de lectură pur și simplu, de obiceiul de-a citi, nu numai al tineretului, ci și al societății întregi, în păturile ei cele mai felurite. Cine-și închipue că un elev de liceu este un exemplar uman desprins de orice ereditate, de orice ambianță, se 'nșală. Viciul lecturii — „acest viciu nepedepsit” — poate fi deprins în școală, însă e nevoie să fie incurajat, să fie alimentat de familie. Nu vorbesc de acei părinți care abia pot face față existenței, de azi pe mâine, ținând în școală unul sau mai mulți copii, cu greutatea trudnic învinse. În Capitală există și o pătură socială avută și ea dă școlii un contingent respectabil de elevi. Ei bine, experiența mea profesională m'a dus la constatări puțin îmbucurătoare. Dacă s'ar totaliza bugetul anual al unui elev din burghezie, dacă s'ar vedea câte cheltuieli extrașcolare i se pun la dispoziție de părinți și dacă am repartiza sumele dăruite lecturii, am vedea că sunt cele mai neînsemnate. Mă refer la un elev al cursului superior, desigur; cunosc cazuri (și nu izolate), când un astfel de elev cheltuiește bani buni pe spectacole sportive, pe teatru și cinematograful, pe plimbări în țară și în streinătate, pe atâtea și atâtea agremente. N'aș vrea să fiu greșit înțeles; nu sunt un pedagog opac și nu disprețuiesc nici aceste mijloace de formare a persona-

lității unui adolescent; dar mentalitatea familiei, la noi, a familiei burgheze (fiindcă cei săraci n'au adesea nici una) este exclusivistă, în creșterea odraslelor: ea urmărește formarea unei

personalități sociale a tineretului și își închipue că o anticipată pregătire pentru viață e mai mult de natură exterioară. Să nu acuzăm vremurile vitrege, căci au fost și epoci de siguranță și lectura tineretului tot vitregită a fost și pe-atunci. Societatea noastră burgheză pune atât de puțin preț pe viața interioară, pe contemplație, pe activitatea intelectuală gratuită, că nu mă miră ignoranța tineretului, care ar avea puțința să se cultive mai mult.

Poate cei mai lacomi de lectură elevi sunt cei săraci, care împrumută cărți, scotocesc pe la anticari, frecventează puținele biblioteci publice pe care le avem, rup din cei câțiva lei pe care-i au și pentru plăcerea cititului, înarmându-se cu o viață interioară pe care societatea nu le-o pune 'n față ca un exemplu și care va fi și blazonul lor de noblețe, la maturitate.

Leacuri de 'ndreptare? Ar fi prea pretențios să le găsim în câteva rânduri mai mult de constatare decât de îndrumare; și-apoi cine crede că școala poate să acopere toate lipsurile organice ale societății, înseamnă că n'a stat un ceas pe catedră, că n'a luptat o zi în contra atâtor obiceiuri de îndătinată inerție și că vorbește mai mult pe deasupra decât dintr'o experiență adevărată. Să sperăm că acele mult vizate biblioteci de clasă, înscrise în noua lege a învățământului secundar, ca o obligație pentru fiecare școală, să devie cât mai repede o realitate, un izvor viu de lectură și să corecteze cât mai larg spiritul unei societăți refractare vieții contemplative. Și poate că însăși spiritul oficial, care a creat o mistică a clădirii și o superstiție a diplomelor — va avea de îndreptat atâtea, depe urma noii legi, care nu mai vede în lectura extrașcolară o excepție, ci o normă.

POMPILIU CONSTANTINESCU

PENTRU LECTURA EXTRAȘCOLARĂ RECOMANDĂM URMĂTOARELE VOLUME apărute în Editura „Naționala - Ciornei” s. a. r.

Agârbiceanu I.	Biruința	Lei 50	Demetrius V.	Povestiri și Povești	Lei 65
Gaspar Mihail	Fata Vornicului Oană	„ 80	Grimm Frații	Cenușăreasa	„ 90
Petrescu Cezar	Comoara Regelui Dromichet	„ 90	Haqué Titela Col.	Clopoței de aur	„ 75
Petrescu Cezar	Aurul negru	„ 90	Kästner Erich	Prichiduța și Anton	„ 60
Petrescu Cezar	Luceafărul	„ 95	Michaëlis Karin	Copiii din Danemarca	„ 65
Petrescu Cezar	Nirvana	„ 75	Rădulescu Mona	Greșala moșneagului	„ 60
Petrescu Cezar	Carmen Saeculare	„ 100	Rădulescu Mona	Umbrele nopții	„ 60
Petrescu Cezar	Romanul lui Eminescu	„ 190	Jules Verne	Spre centrul pământului	„ 55
Sadoveanu Mihail	M. S. Puiul Pădurii	„ 75	Jules Verne	O aventură în jurul Mării Negre	„ 75
Sadoveanu Mihail	Zodia Cancerului	„ 120	Jules Verne	800 leghe pe Amazon	„ 75
Sadoveanu Mihail	Cuibul Invaziilor	„ 45	Otilia Cazimir	Cântec de comoară	„ 60
Sadoveanu Mihail	Țara Kangurului	„ 45	G. Călinescu	Eminescu (Poezii)	„ 70
Sadoveanu Profira	Naufrația deli Auckland	„ 50	Bassarabescu-Ileanș V. V.	Antologia Scriitorilor Români (2 vol.)	„ 185
Dumitru Almaș	Miron Costin	„ 140	B. Marian	Dicționar de citate și locuțiuni străine	„ 80
Borș Lucia	Doamna Elena Cuza	„ 80	Rudyard Kipling	Kim	„ 140
Borș Lucia	Maria Cantemir	„ 95	Axel Munthe	Cartea deli San Michele	„ 110
Bourceanu Radu	Viața Spătarului Milescu	„ 60	Axel Munthe	O carte de demult	„ 60
Corneanu Gh.	Viața lui Heliade Rădulescu	„ 70	Cooper Duff	Talleyrand	„ 60
Dan Sergiu — Diana Romulus	Nastratin și timpul său	„ 55	Charles Diehl	Bizanț	„ 85
Manolin Petru	Domnița Ralu Caragea	„ 75	Const. Grunwald	Metternich	„ 95
Seișanu R.	Despot Vodă	„ 60	Emil Ludwig	Hindenburg	„ 110
Batzaria N. (Moș Nae)	Haplea, alte pațanii	„ 60	André Maurois	Istoria Angliei	„ 125
Carroll Lewis	Alice în Țara Minunilor	„ 90			
Cioflec Romulus	Sub soarele polar	„ 40			
Cooper Fenimore	Corsarul roșu	„ 75			
Cooper Fenimore	Pilotul	„ 70			

EDITURA „NAȚIONALĂ-CIORNEI” S. A. R.

IN DECURSUL

IANUARIE

LUCIA BORȘ

MARIA CANTEMIR

Maria Cantemir este nepoata lui Constantin Vodă Cantemir, Domnul Moldovei, și fiica marelui Cărturar, deasemenea Domn al Moldovei, Dimitrie Cantemir. Figura ei, viața ei sbuciumată de pricini cari i-au amenințat rând pe rând cinstea, sănătatea și chiar mijloacele de existență, ne amintesc de cellalt personaj, Elena Cuza, prima Doamnă a Țărilor Române, atât de frumos descris de aceeași talentată scriitoare, D-ra Lucia Borș.

Impărtășită din marea cultură și dragoste de carte a tatălui ei, ea îl influențează, la rândul-i, pe Antioh, fratele ei mai tânăr, considerat ca primul poet de seamă al Rușilor.

În „Maria Cantemir” întâlnim amănunte de multe ori

inedite asupra vieții atât de agitate a acestei Domnițe și, mai ales, povestea dramatică a celui ce a fost Dimitrie Cantemir, unul dintre cei mai luminați, dar și cel mai nefericit, dintre domnitorii noștri.

Faptul istoric ca și elementul psihologic au găsit în D-ra Lucia Borș aceeași subtilă scriitoare pe care cititorii noștri o cunosc din lucrarea d-sale anterioară „Doamna Elena Cuza”. Și aci, ca și în prima d-sale biografie romanțată, documentul istoric și stilul se completează perfect, într-o armonie desăvârșită.

Suntem siguri că și această carte a scriitoarei Lucia Borș se va bucura de acelaș succes răsunător pe care l-a cunoscut „Doamna Elena Cuza”.

ERIC LINKLATER

JUAN IN AMERICA

Persoana legendară a lui Don Juan a inspirat pe mulți scriitori și artiști și a captivat generații întregi de cititori. Astfel găsim pe celebrul spaniol: erou în poemul lordului Byron, personaj principal în piesa „Le festin de Pierre” a lui Molière și în opera „Don Juan” de Mozart, în celebrul tablou „La barque de Don Juan” de Delacroix etc., etc. În romanul lui Linklater, acelaș cuceritor legendar este reîncarnat într-un cuceritor al zilelor noastre, modern, setos de aventuri.

Juan, eroul romanului, se trage dintr-o legătură nepermisă a autenticului Don Juan cu o ducesă din înalta aristocrație engleză. El se naște în Anglia, puțin timp după reîntoarcerea mamei lui din Spania, țara în care fugise pentru a regăsi atmosfera din viața străbunului ei spaniol, pe care firea ei sentimentală o cerea. Juan e un copil straniu: bun, capricios, vioi și uneori misterios prin dorințele lui ciudate. În cadrul școlii, Juan, deștept și capabil, reușește destul de bine; dar înclinația precoce pentru aventurile amoroase, moștenită din plin dela ilustrul său strămoș, atunci când ajunge la Universitate, îl pune într-o situație delicată față de fiica unuia din funcționarii superiori ai școlii și Juan trebuie să-și părăsească studiile. Judecat de familie, el este exilat în Australia, unde își petrece timpul, departe de orice tentativă, tunzând oile la ferma unei rude îndepărtate. După câțva timp, mama își convinge soțul să-l trimită pe Juan în America, pentru a-și face studiile în domeniul afacerilor la Universitatea Motley. Încântat să scape de monotonia vieții de fermier, Juan pornește spre noul continent. Dar în patria șgâric-norilor, el este

năucit de tempo-ul amețitor al vieții americane și de obiceiurile care îi par cu totul neînțelese. Seria aventurilor sentimentale începe decum pune piciorul pe pământul lumii noi. La Universitate, ce se află în preajma unui oraș de provincie, îl găsim jucător de mână întâi în echipa de foot-ball a școlii și îndrăgostit nebunește de Leonie, fiica antrenorului. O greșală pe care o săvârșește la un match cu o echipă adversă, din cauza căreia echipa universitară pierde jocul, îi atrage disprețul Leoniei și-l face să părăsească pentru totdeauna învățătura. Pribeag prin orașele americane de provincie, Juan trece prin felurite peripeții, veșnic alături de femei, pe care, însă, le schimbă destul de des. Din situațiile penibile în care soarta și menirea de a fi continuatorul marelui cuceritor de inimi îl aruncă, el se descurcă cu pricepere și ușurință. În cele din urmă, însă, obosit de atâtea peripeții, Juan se gândește să-și întreprună goana nebună după aventuri și să se reîntoarcă la New-York, unde o rudă bogată îi făgăduise să-l plaseze la o bancă. Dar, un anunț din ziar îi dă de știre că o mică chinezoaică bogată, care îl vrăjise pe vremuri cu chipul ei oriental, va petrece câțva timp la o plajă de pe coasta oceanului. Și Juan, mânat de firea ce i-o dăruise destinul, lasă baltă ideea de a-și începe o viață așezată și se avântă pe urmele viitoarei lui victime...

„Juan în America” nu este numai o carte care amuză prin subiectul fericit pe care autorul și l-a ales, ea este și o frescă inedită a lumii americane, prin care autorul își plimbă eroul.

AMBELE VOLUME S'AU PUS ÎN VÂNZARE ÎN ZIUA DE 25 IANUARIE a. c.

LANSEAZA URMATOARELE NOUTAȚI LITERARE

LUNILOR

FEBRUARIE

URY BENADOR

PRELUDIUL LA BEETHOVEN

„Preludiu la Beethoven” sugerează, poate, cel mai just, aspectul epic al frământărilor cari sunt viața vie cu care trebuie să fie îmbrăcate — într-o carte ce se vrea epică — problemele.

Acest titlu sugerează prezența marelui umbre a titanului din Bonn — *Beethoven* — peste existențele minore cari trăesc sau se sting în mlaștini — unele în mlaștina existențelor mediocre, altele împotmolite în mlaștina demenței care pândește pe cei ce în loc să-și trăiască viața, așa cum le este dată, o teoretizează.

Alte titluri pe cari le alesese înainte autorul, sperau să exprime ele noua carte.

Multiplitatea și varietatea lor sunt o indicație că d. Ury

Benador n'a fost de data asta preocupat numai de caracterul cronic și frescă socială, care stă la baza lui „Ghetto veac XX”, nici de lucida scormonire a unui caz individual ca în „Subiect banal” și în „Hilda” și nici n'a lăsat să răbufnească un puternic elan liric așa cum a fost în „Appasionata”.

Ce va fi deci „Preludiu la Beethoven”? Iată o întrebare la care nu se poate răspunde în câteva cuvinte.

Atât numai trebuie de spus: compusă din trei bucăți de sine stătătoare, cartea aceasta este străbătută ca de o apă subterană de un singur acord, ca și cum destinul ar ține tot timpul piciorul pe aceeași pedală a clavierului.

Noul volum al d-lui Ury Benador apare de un interes deosebit prin însuși marele său erou: *Beethoven*.

JACQUES BAINVILLE

ISTORIA FRANȚEI

Critic eminent, literat de mare talent și spirit pătrunzător, *Jacques Bainville* a avut, în ceea ce privește istoria în genere, și aceea a Franței în particular, un punct de vedere bine definit. Scriitor de o mare erudiție, el este complectat de un critic sever care, deși dublat de un om cu o atitudine politică, nu uită niciodată că știința implică obiectivitate.

În „Istoria Franței” el urmărește evoluția ei firească, disecând cauza revoluțiilor și schimbărilor de regim, analizând totodată cu incisivitate oamenii și ideologiile contradictorii. Judecata lui face dovada unei imparțialități desăvârșite și a unei extraordinare clarități de viziune.

Începând cu năvălirea Normanzilor până la colonizarea Galiei de către Romani, dela organizarea primului regat

merovingian la domnia ultimului rege din dinastia Burbonilor, dela prima invazie a Anglo-Saxonilor la cuceririle triumfale ale lui Napoleon, autorul zugrăvește întâmplările și desfășurarea lor, cu pana unui mare maestru, reușind să ne redea cea mai complectă frescă istorică din câte s'au scris până acum.

Ceea ce urmărește îndeosebi să ne lămurească *Jacques Bainville*, e însăși structura sufletească a poporului francez, rasele și mediul care au contribuit la formarea lui și influența Franței asupra evoluției Europei și a întregii civilizații.

Istoria Franței este opera cea mai de seamă a unui mare istoric pătruns de sensul misiunii și de răspunderea lui.

CEREȚI ACESTE 2 VOLUME LIBRARILOR DV. PESTE 3 SAPTAMANI

O CARTE LA MODA

Oricât s'ar părea de paradoxal, putem afirma că există și în literatură o modă. De altfel, cu un alt nume, fenomenul există de când și arta scriului. Că i s'a zis *curent literar*, că i s'a zis *școală literară*, genurile s'au succedat de-alungul vremii. Școala romantică, naturalistă, realistă, etc., vin să confirme afirmația noastră și să arate că lumea de inspirație a poezilor și prozatorilor este vastă, și că ultimul gen e încă departe, ca și sfârșitul lumii, de a se fi produs.

Cartea la modă, de care ne ocupăm, s'ar încadra în *genul istorismului literar*, și este astăzi denumită, cu un nume foarte discutabil și discutat: *viață romanțată*. Unii nici nu vor s'o recunoască sub acest titlu, fiindcă ea n'ar fi de cât o carte de *istorie*; alții, mai îngăduitori, o denumesc *istorie romanțată*, iar alții pur și simplu *roman*.

Indiferent de titulatură, cert este că astăzi s'a afirmat în gustul publicului, deci în moda literară, cartea care își împrumută subiectul, nu din fantezia scriitorului, ci din *realitățile istorice*, din viețile aveau ale marilor oameni, politici ori literari, artiști ori de acțiune.

A romanța o viață trăită, cu întâmplări ce se pierd în negura vremilor, ori în epoci mai recente, cu tipuri și chipuri care s'au manifestat realmente, au lucrat, au prezidat și au trăit evenimente produse de ei, sau numai propulsate de energia lor, iată o carte foarte greu de scris, iată o muncă extrem de pretențioasă.

Și e greu fiindcă orice lucrare literară este o operă de inspirație proprie, se presupune a fi o *creație*, în înțelesul că — fiindcă vorbim de roman — oamenii, faptele și conflictele lor sunt din lumea lăuntrică a autorului, sunt pornite și trecute prin lentila sub care lumea apare autorului așa cum el o înțelege, cum el o complică și cum el o rezolvă.

Un roman se scrie cu o mână la frunte și alta pe pană, fără controlul nimănui din afară, ci numai cu acel conștiinței artistice, proprie scriitorului.

O viață romanțată însă este operă de laborator vast, obiectiv, în care artistul devine sclavul documentelor, al informațiilor și al datelor istorice. Nici o evadare din aceste ziduri.

Masa romancierului *pur* — dacă ni se permite expresia — poate fi genunchiul propriu, într-o grădină, ori măsura din vagonul unei călătorii. Masa scriitorului unei vieți romanțate e masă de arhitect, masă vastă, cu tomuri deschise, cu fișe clasate, cu arbori genealogici, cu piese de comparație. Muncă migăloasă, ca a unui om de știință, care trebuie să respecte date apriorice, date istorice, date etiologice, etc.

Unii scriitori mari au și văzut în a-

ceastă nouă carte, o operă ce n'ar intra în cadrul literaturii, care — *mai ales* — *ar putea exclude nevoia unui talent beletristic*, fiind doar un manual didactic.

Să ne fie iertat a nu fi de această părere, deși trebuie să recunoaștem dela început că problema le poate da — aparent, cel puțin — dreptate. Fiindcă drept este că — precum am recunoscut și mai sus — fantezia nu este și nici nu poate fi pusă la contribuție, de cât cu o infimă măsură, și numai în des-

crierea ambianțelor fizice ori psihice, ori în construcția frazei. Dar nu mai puțin adevărat este că viața romanțată, ori istoria romanțată, cere în prim loc o adâncă înțelegere a subiectului, a obiectului de dezvoltat, apoi o transpunere în mediul respectiv, o intuiție a atmosferei locale și temporale, o pătrundere a psihologiei eroilor, o analiză serioasă a cauzalităților și un desnodământ autentic, dar potențiat în descriere.

Nu intră toate acestea între calitățile ce se cer oricărei cărți literare? Nu se cere oricărui romancier intuiției, cunoașterii, aprofundării faptice și psihologice? Și dacă este așa, care e deosebirea ce ar veni în defavoarea cărții „la modă”? Simpla robie a veridicului și autenticului? Dar aceasta nu este o piedică propriu zisă. În loc să puie în scenă oameni imaginari, fapte născocite, scriitorul pune oameni reali, care au trăit, s'au ciocnit, au rezolvat viața într'un final precunoscut.

S'a contestat, de pildă, autorilor de vieți romanțate, dreptul de a uza de dialoguri, sub pretext că ei n'au asistat la convorbirile eroilor, ca să le poată reda veridic. Găsesc contesta-

ția puerilă. Pentru un scriitor bine informat, iubitor de adevăr, dialogul nu este de cât transpunerea în formă de discuție, cu respectarea ideilor și modului de exprimare a eroilor, a înseși ideologiei acestora. E o reproducere fie din scrisorile schimbate între ei, fie din povestirea despre o convorbire, o întâlnire, un conflict. Forma dialogului este aleasă tocmai spre a da aparența verității, spre a reda complect psihologia persoanelor descrise, a ideilor și a modului lor de exprimare, cules din documente.

Atunci să fie oare imperativ idiomul, ori limba vremii, în care eroii au trăit? Imperativ nu poate fi, dar de dorit desigur că este. Când cineva scrie viața lui Petru Rareș — să zicem — și posedă limba cronicărească a vremii, va isbuti *complect* romanul. Dar de cât s'o stropșească, e preferabil a se menține la acea pe care o stăpânește. *Literatul nu face filologie, nici istorie linguistică*. El poate traduce perfect în limba sa proprie vorbirea de pe vremuri.

Ce se cere acestui literat, este marca lui stimă pentru realitățile istorice, copioasa documentare și riguroasa reprezentare a epocii și oamenilor.

Precum vedem, cartea la modă cere foarte multă muncă și — poate — o specială pregătire.

Talent? Să fie talentul literat subestimat într'o atare operă? Să decurgă din subjugarea la evenimente, o scoborâre a scrisului frumos, a meșteșugului literar? Am exprima mai curând contrarul, că tocmai complexul amintit mai sus, filtrat prin conștiința artistică, presupune un talent afirmat. De aceea suntem dispuși a crede că romanul acesta istoric nu poate fi de cât *operă de maturitate literară*. Marile talente apusene, franceze, engleze, germane, s'au întrecut și se întrec în această ineputabilă galerie a marilor oameni cari au intrat în nemurire.

De aceea apreciem ca un pas de progres, truda editorului de a promova „cartea la modă”, precum vom aprecia și celălalt gest al lor, acela de a acorda o valută mai forte laborioasei activități, cu mult mai cheltuitoare de energie, de cât cea a romanelor „à fleuve” — și știu că unii editori au și înțeles acest lucru. Intre aceștia am datoria de a enumera și editura „Naționala” a d-lui Ciornei, al cărui program de editură, din acest punct de vedere, îl cunosc.

C. MANOLACHE

C. MANOLACHE
a semnat cu Editura „Naționala-Ciornei” contracte pentru următoarele vieți romanțate

„BRANCOVENII”
și
„PETRU CERCEL”
cari vor apărea în cursul acestui an.

CLASICII NEDREPTĂȚIȚI

Se citește din ce în ce mai puțin. Pe deoparte sărăcia publicului, pe de alta, îndepărtarea tineretului de la preocupările spirituale. Tirajul cărților literare a scăzut sub jumătatea celui antebelic. Bibliotecile populare și cele publice cumpără cărți din când în când, așa că nu ajută mai de loc la urcarea tirajului.

Poezia, nuvela, critica, eseul au un număr de cititori foarte redus. Romanul în schimb e mai căutat. Traducerile însă întrec cu mult operele originale. Toate aceste simptome vădesc cu prisosință marea *criză a cărții*, și semne de îndreptare nu se întrevăd.

Nici clasicii noștri nu se bucură de un regim mai favorabil. Cultura românească suferă, iar nivelul spiritual al tineretului ne dă destule motive de îngrijorare.

Mă folosesc de acest prilej ca să arunc o privire în urmă, asupra evoluției noastre literare și mai ales asupra rolului uriaș pe care l-au avut, în făurirea culturii românești, premergătorii noștri.

Literatura noastră cultă datează abia de o sută de ani. Cei dintâi poeți apar la începutul secolului al XIX-lea, când renașterea neamului românesc și emanciparea sufletească, se resfrâng fericit și fecund, în toate ramurile de activitate națională și socială, oglindindu-se, rând pe rând, în uriașele progrese realizate în chip aproape fulgerător de poporul nostru, — făurind noua civilizație românească.

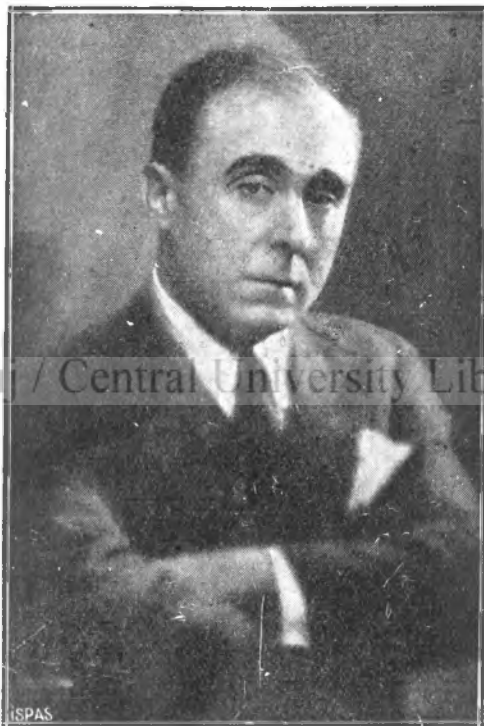
A vorbi despre o antologie a poezilor noștri clasici, este o sarcină și grea, și ingrată. Premergătorii noștri, scriitorii, dela începutul secolului trecut, cu toate imperfecțiunile, naivitățile sau sărăcia inspirației, sunt totuși glorioși și eroici pionieri ai unei splendide renașteri naționale.

Au deschis drumuri noi în necunoscut, au inventat tipare literare, au făurit o limbă artistică, în armonie cu tradiția, au creat poezia și arta scrisului, au fixat statornic, în istorie, temelile literaturii românești, care, grație lor, a atins abia după un secol, culminanțele actuale.

Eminescu, în poemul său *EPIGONII*, caracterizează minunat opera națională și culturală a acestor adevărați titani ai românismului, pomenindu-i pe toți, și fixându-le meritul specific, precum și treapta care li se cuvine în piramida civilizației românești.

Termenul „CLASIC” nu se poate raporta, ca în literaturile străine, la acei scriitori care au respectat, în operele lor, regulile clasice, regulile fixate de grecii antici. Nu vom înțelege iarăși clasicismul ca o oglindire a unei

perfectiuni de realizare artistică care slujește drept model genului. Ci vom da clasicismului românesc interpretarea specială, menită de a cuprinde și ocroti pe toți premergătorii noștri, de la boerii Văcărești și până la Duiliu Zamfirescu, pe toți acești poeți și prozatori care au creat limba literară, au desăvârșit formele și armoniile versului, au servit drept model tineretului și au îmbogățit cărțile de școală, de la clasa primară și până la studiul literaturii în Universități. Clasicismul nostru nu e antic, nu e un ecou al secolelor de cultură și civilizație ci este un clasicism aproape contemporan.

Mă voi ocupa în deosebi despre acei clasici ai noștri, mai puțin cunoscuți, și voi studia opera lor fără termen comparativ.

Bolintineanu, Anton Pann, Heliade Rădulescu, Gr. Alexandrescu, Alecsandri și Eminescu n'au nevoie de mijlocul de popularizare al presei, și slava care luminează amintirea lor sfântă, se confundă cu istoria națională. Voi stărui mai ales asupra poezilor nedreptățiți sau uitați. Un proces de revizuire se impune și rolul acesta ne revine mai ales nouă, urmașii acestor glorioși premergători.

Poezii Văcărești — Alecu, Niculae și Ion sau Enăchiță — boeri de o cultură deosebită, dar mai ales influențați de poezia populară, deschid cei dintâi cutia fermecată a ritmurilor și rimelor românești.

Paris Momuleanu, Alecu Beldiman, Costache Conache, urmează și ei exemplul Văcăreștilor, — Iancu Văcă-

rescu, fiul cel mare al lui Enăchiță, tipărește de asemeni traduceri din clasici, piese de teatru și poezii originale. Gloria Văcăreștilor culminează în strălucita poeză franceză și totodată marea româncă, în Elena Văcărescu.

Gheorghe Asaki, scrie stihuri patriotice la Iași, Budai Deleanu îndrăznește în mod deosebit, publicând o mare poemă eroi-comică „ȚIGANIADA”. Țikindeal și Donici scriu fabule, iar Andrei Mureșeanu trimite, de dincolo de Carpați, eroice îndemnuri de redeșteptare ale națiunii române.

Vasile Cârlova este cel dintâi mare poet al nostru. Elegia sa *RUINELE TÂRGOVIȘTEI* mărturisește ce mari nădejdi au asfințit cu dispariția acestui inspirat talent, care s'a suit la ceruri abia în vârstă de 22 ani.

Anton Pann, „*finul Pepei cel isteț ca un proverb*”, cântăreț la strună, om de duh, povestitor neîntrecut, este nascocitorul humorului românesc.

Ion Heliade Rădulescu își asumă rolul de îndrumător al mișcării literare și pregătește generația scriitorilor din preajma anului 1840, — pe Grigore Alexandrescu, pe Dim. Bolintineanu și pe Vasile Alecsandri.

Peste două decenii apare, uriaș și inundător de lumină, geniul poetic al lui Mihail Eminescu, pe care literatura mondială îl consideră nu numai ca pe cel mai mare poet român, dar ca pe o podoabă a literaturii universale.

Bolintineanu crează balada românească, desgropând din cronicari faptele vitejești ale strămoșilor. Tot de la el ne-a rămas o încercare de poemă filozofică „*SORIN*” care pe alocuri este o imitație a lui Faust de Goethe.

La nici un alt poet român nu se găsește ca la Grigore Alexandrescu, atâta entuziasm, atâta lepădare de sine, atâta altruism. Nu durerea sa îl neliniștește, el are puterea s'o înăbușe, închizându-se într'însa, „*ca'n elementul său*”.

Un nețârmurit avânt îi înalță sufletul, o dragoste inspirată pentru umanitate, idei altruiste și generoase îi animează clanul și gândirea filozofică.

Înainte de a încheia aceste rânduri, să ne oprim o clipă cu pietate asupra paginilor câtorva poeți uitați, printre care Alexandru Depărățianu, Alexandru Sihleanu și Mihail Zamfirescu sunt cei mai nedreptățiți.

Amintesc în deosebi pe poetul Mihail Zamfirescu, mort acum 60 de ani, mărturisind în volumul său *CANTECE ȘI PLÂNGERI* o grije unică pentru perfecția formei, o noutate de fantezie și o cutezanță de inspirație, care cu drept cuvânt îl clasează pe Mihail Zamfirescu drept primul poet simbolist al nostru.

CORNELIU MOLDOVANU

OMUL DIN LUNĂ

Acum câțiva ani, în fața pavilionului suedez dela expoziția universală din Paris, m'am întâlnit cu o făptură stranie. O ființă omenească, nici bărbat, nici femeie, îmbrăcată ca unele femei cari se poartă bărbătește.

Capul cam mare, fața foarte palidă, părul platinat, ochii ca două monete fosforescente, mâinile aproape străvezii.

Am intrat în vorbă fără să știu cum. Ne-am abordat în limba franceză și ne-am pomenit vorbind, eu românește iar ciudata făptură într-o limbă necunoscută pe care n'o auzisem niciodată, dar o înțelegeam de minune.

Iată ce mi-a spus străinul:

— Am băgat de seamă că oamenii de pe pământ (noi îi zicem soarele) practică mai multe limbi, închise una pentru cealaltă. Pe planeta noastră am ajuns, de câteva mii de ani, la o limbă universală, pe care o posedăm spontan în momentul când întâlnim un necunoscut.

El creează în noi, numaidecât, atmosfera care îi este favorabilă, ne transmite, într-o secundă, tot ceia ce a învățat, tot ceia ce știi de veacuri strămoșii săi. În felul acesta, învățăm fiecare graiul care convine celuilalt și facem posibilă o viețuire comună, o societate agreabilă.

Suprema noastră politeță este: cum să preîntâmpinăm experiența partenerului, adică să vorbim primul, limba celuilalt. Dacă bați de seamă, eu vorbesc în momentul de față ca dumneata, fără să-ți fi învățat vreodată limba. Cred că peste câteva mii de ani, veți ajunge și d-voastră, oamenii de pe pământ, să vă înțelegeți...

*

Viu din lună. M'a gonit sațiul de ci-

vilizație. Nu credeam că mai poate exista ceva nou. Am fugit de acolo căutând o sinucidere demnă: voiam să mă topesc în flacărele soarelui. Credeam că viu în soare și am ajuns numai pe pământ. Fiindcă noi, primind lumina de aici, credeam că sunteți soarele. Așa vă înșelați și voi, crezând că noi suntem planetă moartă și că lumina și căldura vă vin de la astrul suprem. Nu. Soarele e mort și el, de mult. Soarele, pământul, luna, — primim lumina de la alt cămin. Rămâne să-l descoperim mai târziu, fiindcă în această privință, ne înșelăm și noi și voi.

*

Foarte interesante lucruri pe pământ. Le-avem și noi, demult, pe toate și altele, mai miraculoase.

Văd că cinematograful și emisiunea prin radio preocupă ca supremă noutate, ca realizarea cea mai perfectă, mai extraordinară, pe pământeni. La noi, aceste descoperiri sunt foarte vechi. Pe vremea când faraonii voștri își ridicau în pustiul de nisip mormintele și piramidele, noi coloram și reliefam filmul și vedeam pe cel care ne vorbea, fără fir, în celalt emisfer al lunii. În această privință v'am întrecut de mult.

Voi însă aveți un lucru pe care civilizația noastră nici n'a îndrăznit să-l viseze. Probabil e ultimul cuvânt al Expoziției Universale, minunea fără de pereche, realizarea, cea mai sintetică în cultură și artă: CARTEA.

Nimic nu poate întrece în ingeniozitate acest mic obiect cu două-trei sute de foi, în care un om a închipuit și desfășurat, literă cu literă, rând cu rând, pagină cu pagină, o poveste, o învățătură. Nu mă vor crede, în lună, când le voi spune că există pe pământ un aparat pe care-l deschizi când vrei, unde vrei și în care citești și înveți pe'ndele. Emisiunea unei muzici sau a unui discurs e mecanică, arbitrară, limitată. N'o poți opri unde vrei, nu te poți reîntoarce la pasajul care ți-a plăcut. Tot așa și filmul. Cartea însă o ții cu tine, o citești oriunde, revii asupra unor fragmente interesante, o citești, o recitești, o dai altuia.

O viață cu o mie de vieți... CARTEA!

Atâta bogăție, atâta simplificare, întrece imaginația celor mai bătrâne planete. Ce geniu modern a inventat-o?

Trebue să fiți mândri de bogăția voastră. Toate eforturile voastre cred că merg spre o răspândire cât mai intensă a acestei dumnezeiești invenții, care le va întuneca pe toate...

*

Dacă nu l'aș fi văzut atât de entusiasm, cu fața îmbujorată de bucurie, cu mâinile fremătând, aș fi crezut că omul din lună își bate joc de mine.

Când i-am spus că în Paris sunt o mulțime de librării, pline de cărți și că oricine le poate răsfoi și le poate cumpăra, omul din lună m'a salutat respectuos dar foarte grăbit și a șters-o din expoziție, ca să ajungă cât mai curând în cetatea slovei tipărite.

Pe urma lui, mă gândeam cu melancolie că există pe pământ mii și milioane de oameni din lună, cari nu deschid o carte odată pe an...

Victor Eftimiu

VA APARE IN CURÂND

Viața sbuciumată a lui Nicolae Bălcescu

de Tudor Șoimaru

Această carte va da posibilitate marelui public să cunoască o personalitate complexă care a jucat un atât de mare rol în evenimentele dela 1848, încadrată în viața politico-socială atât de sbuciumată în lupte vii a acelor timpuri.

D-l Tudor Șoimaru a cercetat un bogat material documentar la Pa'ermo, locul unde s'a stins marele român, material absolut inedit. Această lucrare va umple, de sigur, un gol în cunoștința existenței marilor figuri din trecutul nostru literar, politic și social.

EDITURA

„NAȚIONALĂ-CIORNEI“ s. a. r.

a pus sub tipar noul volum datorit D-lui

DAN PETRAȘINCU

OMUL ȘI FIARA

O turburătoare povestire cu iz romantic depe vremea înfloritoare a «circuitelor» cu spectacole mari și grandioase, și a «valsului vienez».

Romanul concentrat, are ceva din savoarea unei povestiri de Kipling.

OPERĂ CULTURALĂ,

TRADUCERILE

DE HORIA LIMAN

În ultimii ani, Editurile românești au publicat foarte multe traduceri. Este drept, această activitate editorială nu a urmat un drum bine precizat, de multe ori alegerea volumelor care trebuiau să fie traduse făcându-se întâmplător. Cât de departe suntem astăzi de această situație editorială! În mai puțin de 10 ani, editurile românești au găsit mijlocul să aleagă opere literare din ce în ce mai bune și astfel, azi ne găsim la o etapă foarte înfloritoare în această privință.

Totuși, s'au găsit printre scriitorii unele glasuri, de altfel foarte puține, care au vrut și vor să spună, că traducerea face concurență lucrărilor originale. Noi credem dimpotrivă, că o lucrare de mare valoare intelectuală, nu poate decât să stârnească un mare interes în pătura cititoare, dacă este tradusă într-o limbă curată românească, astfel că, și din acest punct de vedere, partea tradusă să fie la nivelul originalului. O carte străină cuprinde de multe ori orizonturi noi și necunoscute nouă. Cine poate nega binefăcătoria influență pe care a exercitat-o traducerea „Divinei Comedii” de Dante sau a romanului „Contrapunct” de Huxley, în talmăcirea d-lui *Jul. Giurgea*, asupra aceluia care le-au citit? Numai articolele publicate în reviste și ziare asupra acestei din urmă cărți ne pot arăta că romanul de mai sus, prin viziunea sa nouă asupra vieții contemporane, a creat noi categorii de cititori, care se simt atrași de problemele pe care le discută subtilul scriitor englez.

Sânt atâtea cărți străine de reală valoare pe care Editurile le-au pus la îndemâna publicului nostru cititor, prin intermediul traducerilor, încât noi socotim apariția lor ca pe o faptă de mare cultură.

Nu ar fi fost oare păcat să nu se fi editat și la noi volumul *Gone with the wind* de *Margaret Mitchell*, când numai în Franța, acest roman a atins un tiraj de 100.000 exemplare?

Și apoi, ne-a fost dat să răsfoim chiar manuscrisul talmăcirii acestui roman, făcută într-o admirabilă limbă românească, de către d-na *Mary Polichroniade*. O carte care a trecut, prin faima ei culturală, dincolo de granițele țării de baștină, pentru a înconjura pământul, este adusă, prin mijlocirea unei traduceri perfecte, li-

terare, în patrimoniul culturii noastre.

Oare, acest fapt este de puțin preț, când știm că o operă literară este prin ea însăși o reconfortare spirituală, în marasmul zilelor grele prin care trecem?

S'a vorbit și se vorbește mereu de necesitatea de a ne însuși cultura clasică a altor națiuni cu o civilizație mai veche. Dar aceasta nu însemnează a stimula tot mai mult ritmul traducerilor din cărțile bune, din capodoperile literaturilor?

Cunoscându-l pe Shakespeare, Corneille, Charles Dickens, Flaubert sau Byron, este firesc să dorești a cunoaște opera modernă a lui Kipling, André Maurois, Aldous Huxley, sau a altor scriitori contemporani de renume mondială.

Cititorii români — firește, este vorba de o categorie destul de importantă — simt nevoia intelectuală de a citi și alte cărți decât acelea originale.

Și atunci, setea lor de cultură nu trebuie să fie satisfăcută prin editarea unor traduceri din romanele excepționale ce apar în Occident, în această vreme? Oare, acești cititori nu au avut o satisfacție estetică, citind romanul *Martin Arrowsmith* de *Sinclair Lewis*, în traducerea d-nei *Ana Costin*, talmăcire care a fost remarcată de unanimitatea presei noastre?

Nu vor câștiga cunoștințe cu totul noi și interesante, parcurgând *Istoria Franței* de *Jacques Bainville*, ce va apare în curând, în traducerea cunoscutului stilist d-l *Petru Manoliu*?

Desigur, nu tot ceea ce se lansează în Apus este literatură demnă de a fi tradusă. Dar cine poate să acuze Editurile că au tradus o carte fără a-i face în prealabil o severă cercetare critică?

De aceea, noi credem că este o necesitate de a pune la îndemâna cititorilor care nu cunosc limbi străine, acele cărți care se impun prin prestigiul lor cultural, prin valoarea și succesul obținut în țări cu o cultură mai rafinată decât a noastră, unde publicul cititor are un gust literar mai exigent.

Căci, publicând o asemenea carte, Editorul român cunoaște dela început valoarea volumului pe care-l pune pe piață, și deci, faptul acesta

editorial își va atinge ținta, întreținând gustul pentru lectură al cititorilor.

Și desigur, fiind vorba de o carte excepțională, cei care o vor citi îi vor face o propagandă orală susținută, lărgind cât mai mult sfera aceluia care vor dori s'o cunoască.

Dealtfel, cine alta decât moda biografiilor romanțate din Apus, a determinat și la noi o cerință a biografiilor românești, cu personajii din trecutul nostru istoric și literar?

De pe urma faptului că Editurile românești au tradus o seamă de biografii străine, s'a ivit la noi o întreagă producție de asemenea volume și genul acesta literar a îmbogățit patrimoniul nostru cultural cu opere cari, poate, nu s'ar fi născut dacă nu se crea, prin traduceri, acest mediu propice scrierilor originale.

Despre altceva trebuie să se discute însă, cu temei și perfectă înțelegere, în această problemă a traducerilor.

Întâi, despre valoarea deosebită a unei cărți străine, care este singura calitate care îndrituește pe Editor s'o lanseze pe piața literară românească, și apoi, despre talmăcirea ei într-o perfectă limbă românească.

Când aceste două deziderate vor fi împlinite, suntem siguri că Editurile au făcut operă culturală, prin publicarea unor traduceri.

Or, privind la traduceri ce apar în această vreme pe piața literară, observăm că în majoritatea lor satisfac aceste două cerințe. Nu este acesta un semn că Editurile sunt, și în această problemă a traducerilor, pe calea cea bună?

În cursul lunii Martie va apare

PE ARIPILE VÂNTULUI

(GONE WITH THE WIND)

de **Margaret Mitchell**

într-o admirabilă traducere semnată de

Mary Polichroniade

Acest roman s'a bucurat în America de un succes răsunător, tipărintu-se până în luna Septembrie 1939 **trei milioane** de exemplare.

Cumpărați următoarele cărți apărute

ORIGINALE

„MOLDOVENII”

„DEALUL PERJILOR”

DE GEORGETA M. CANCICOV

Când acum doi ani, d-na Georgeta Mircea Cancicov s'a hotărât să dea tiparului o carte, apariția „Poenilor” a constituit o revelație. Ne aflam deodată în fața unei scriitoare adevărate, a unei scriitoare care debuta cu o carte nouă.

Tăranul român cu toate înălțările și scăderile lui, n'a fost încă desvăluit pe de-a-ntregul de scriitorii noștri. Aceștia — fie că-l idealizează, fie că-l urmăresc în dezvoltarea lui pe plan social — au lăsat multe zone din sufletul lui încă neluminate.

Metoda directă a d-nei Cancicov duce la adevăr și, se știe prea bine, adevărul este o condiție esențială a artei. Frumosul din romanele d-nei Cancicov constă în plasticitatea expresiilor și în ingeniozitatea cu care autoarea știe să-i pună pe țărani să vorbească.

„Moldovenii” și „Dealul Perjilor”, două pietre unghiulare în cariera literară a d-nei Cancicov, sunt în același timp două prețioase documente sociale scrise cu maximum de capacitate artistică.

POEZIILE LUI EMINESCU

intr-o ediție întocmită și comentată

DE G. CĂLINESCU

După edițiile lui Ibrăileanu și Botez — cele mai importante pentru studierea poeziilor lui Eminescu — apariția ediției îngrijită de d. G. Călinescu a însemnat un moment crucial în literatura de documentare asupra poeziei eminesciene.

Studiile de până acum, cu puține excepții, au fost făcute arbitrar și fără o intuiție poetică indispensabilă dealtminteri în asemenea întreprinderi. Mai cu seamă în restabilirea textelor eminesciene, dificultățile sunt atât de mari și de numeroase încât pe drept cuvânt se poate spune că — prin lucrarea d-sale — d. G. Călinescu l-a re-integrat pe Eminescu în adevăratele lui dimensiuni poetice. D-sa a reconstituit versul eminescian unificând ortografia și modernizând stilul, fără ca totuși prin aceasta să modifice esența poeziei lui Eminescu și, mai ales, fără să atenueze timbrul, melodia ei unică.

D. G. Călinescu a îmbogățit istoriografia eminesciană cu o operă care ni-l redă pe Eminescu, cu opera critică cea mai de preț pentru că exclude posibilitatea unor mistificări ca acelea care — într'un număr nepermis de mare — au apărut în anii din urmă.

„ROMANUL LUI EMINESCU”

DE CEZAR PETRESCU

Apariția celei de a cincea ediții a trilogiei eminesciene reprezintă ca nimeni altul, tezaurul de cultură al nesciencii datorită d-lui Cezar Petrescu, a fost un prilej de reînnoire a pasionantelor discuții iscate de opera marelui nostru romancier. Într'adevăr, într'un moment când — în preajma aniversării celor cinci decenii dela moartea lui — Eminescu stăpâna cu fermitate epoca căreia geniul său strălucește ca un astru nestins, romanul d-lui Cezar Petrescu a fost un adevărat semnal pentru spiritualitatea românească. Nenumărate articole și studii au fost publicate și volume noi au complectat bogatul material documentar asupra operei și personalității genialului poet.

D. Cezar Petrescu are deci marele merit de a fi provocat această recrudescență, de a fi redat actualității pe acel care dealungul veacurilor va țării noastre. D-sa a aprins prima făclie pentru a ne lumina calea spre tainele ascunse ale geniului eminescian — și pentru aceasta, cultura românească nu-i poate fi îndeajuns de recunoscătoare.

„CÂNTECUL DESTINELOR”

DE GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU

Mahalaua românească a găsit în George Mihail Zamfirescu un creator din cei mai inzeștrați.

„Cântecul destinelor”, ultima carte a scriitorului — mort recent prea tânăr și prea încercat de boală — încheie ciclul „Bariera” început cu „Maidanul cu dragoste” și continuat cu „Sfânta Mare Nerușinare”. Și aici, ca și în celelalte romane ale scriitorului, întâlnim acea atmosferă în același timp pitorească și dramatică pe care ne-am obișnuit s'o recunoaștem ca pe o caracteristică a literaturii autorului „Barierei”.

Viziunea lui George Mihail Zamfirescu ar putea părea unora excesivă. O notă de profund tragism, de suferință deprimentă, domină scrisul lui poate prea împregnat de durerea lumii pe care o descrie.

„PURGATORIUL”

DE CORNELIU MOLDOVANU

După 18 ani dela apariția primei ediții, cartea d-lui Corneliu Moldovanu se menține vie în actualitatea literară. Din 1922 până azi, nenumărate sunt romanele în cari se oglindește viața orașului românesc, după cum numeroase sunt treptele ridicate de viziunea romancierilor noștri. Adaptându-se condițiilor cu totul noi ale literaturii moderne ca și condițiilor sociale cari după război s'au modificat simțitor, scriitorii noștri au publicat opere în cari viziunea lor era tot atât de cuprinzătoare ca și aceea a marilor romancieri ai Apusului. Cum se explică, astfel, actualitatea mereu nealterată a romanului „Purgatoriul”? D. Corneliu Moldovanu este, în primul rând, cel dintâi creator al orașului românesc. Când literatura semănătoristă părea să se înapătească în așa măsură încât să excludă preocupări de altă natură, „Purgatoriul” a fost un început de epocă. D. Corneliu Moldovanu are meritul de a li scris cea dintâi frescă a orașului, cu toate problemele pe cari le pune o existență pe cât de intensă pe atât de diversă.

în editura „Naționala-Ciornei” s.a.

TRADUCERI

„MARTIN ARROWSMITH”

DE SINCLAIR LEWIS

Martin Arrowsmith

EDITURA NAȚIONALĂ CIORNEI

Cu „Martin Arrowsmith”, romancierul american Sinclair Lewis urmează linia marilor sale romane „Babbitt” și „Dodsworth”. Scriitorul acesta atât de activ, cu spiritul mereu neliniștit și treaz, deschis tuturor problemelor cari preocupă societatea actuală, se deosebește de ceilalți romancieri de peste Ocean, tocmai prin această trăsătură singulară. El e mereu prezent în inima tuturor problemelor sociale, le desbate, caută soluții, luptă, fără a se teme să privească în față realitățile. Fără ca arta lui să poarte semnele vreunei tendințe politice, Sinclair Lewis este totuși un scriitor social în înțelesul cel mai complect și mai înalt al cuvântului. Cu alte cuvinte, dramele eroilor săi nu sunt cele ale unor oameni ieșiți din comun, cu o psihologie specifică, ci dramele oamenilor obișnuți cari trăiesc și suferă constrângerile societății în care s'au născut, supunându-se aceluiași legi.

În „Martin Arrowsmith”, scriitorul american tratează cazul foarte interesant al savantului care se consacră științei — idealul cel mai luminos al vieții sale. Martin Arrowsmith, asistent al unui medic din provincie, își descoperă o puternică vocație pentru această profesiune. Impotriva tuturor obstacolelor ce i se pun în cale, el își va continua studiile, isbutind în cele din urmă să se impună în cereurile medicale.

„DOUĂ SAU TREI GRAȚII”

EDIȚIA II-A DE ALDOUS HUXLEY

Aldous Huxley este unul din scriitorii reprezentativi ai Angliei și în același timp cel mai caracteristic romancier al epocii actuale. Personalitate complexă, cu preocupări intelectuale multiple, manifestându-se deopotrivă de interesant în roman, în nuvelă sau în eseu, Huxley excelează printr'o suplețe a spiritului cu adevărat uimitoare. Pentru el, nici o problemă nu conține vreun mister. Spiritul său mobil, scăpărător, se aplică în toate domeniile activității spirituale, uimitor prin diversitatea lui: în muzică și pictură, literatură și filosofie ca și în istorie Huxley este o enciclopedie vie. Dar toate aceste cunoștințe sunt asimilate, trecute prin laboratorul interior al scriitorului, dându-i posibilitatea unor asociații de idei îndrăznețe, a unor reflecții din cele mai caustice asupra oamenilor și moravurilor societății engleze.

„EMIGRANȚII”

EDIȚIA II-A DE JOHAN BOJER

Romanul „Emigranții” face parte din producția literară a autorului publicată în ultimii ani.

A acțiunea acestei cărți se mișcă în jurul unui fragment de viață cunoscut de fiecare dintre noi: este vorba adică, de dragostea pasionată de muncă, de care sunt animați eroii romanului, de idealul lor de a-și croi o viață mai bună, mai ușoară.

O ceată de oameni, tăpșari, adică plătind o dare de bani proprietarilor agricoli de pe ținuturile unde s'au născut, se decid să emigreze în America, unde sunt pământuri rodnice și nelucrate.

Gândul acestei noi patrii, născut pe urma drumului lasat de soare pe apele adormite ale fiordurilor de acasă, trebuie îndeplinit, oricâtă muncă s'ar cere.

„KIM”

DE RUDYARD KIPLING

EDIȚIA II-A

Rudyard Kipling este cântărețul măreției britanice în măsura în care spiritul poporului său se recunoaște în poemele și povestirile lui. Depășind însă caracteristicile rasei sale, scriitorul a adus, în nenumăratele lui opere, valori general umane, cari — prin uriașă lui putere de însuflețire — au căpătat proporții de simbol.

În scrierile lui Kipling, amprente rasei pălesc, geniul înlăturând unitățile de măsură pământești. Povestea lui Kimbal O'Hara, una din cărțile de căpătâi ale marelui scriitor, își păstrează mereu actualitatea — întrucât suflul geniului lui Kipling este mereu prezent în literatura universală.

„CARTEA DELA SAN MICHELE”

DE AXEL MUNTHE

EDIȚIA VII-A

Cartea doctorului Axel Munthe nu mai are nevoie de nici o prezentare, fiind unanim cunoscută și admirată. Numărul ridicat al tirajului atins în toate țările de pe glob, vădește marile ei interes. Autorul, un om superior, bun până la jertfirea de sine, mare iubitor de animale și mare artist, a avut prilejul să cunoască pe toți oamenii celebri și multe capete încoronate.

În însemnările lui intime, care constituie „Cartea de la San-Michele”, — vedea viața și personalitatea adevărată a celebrităților din anii 1870—1920.

Cartea, deși perfect autentică — întâmplările din ea nefiind inventate — e scrisă atât de atrăgător, atât de frumos încât îți pare un roman. Descrieri nenumărate, întâmplări din cele mai ciudate, multe fenomene și multe dureri, toate prezentate artistic, cu o știință desăvârșită a scrisului. O carte de talent incontestabil și de un interes imens, sguduitor.

„TENE BRE”

DE JOHN GALSWORTHY

EDIȚIA II-A

Succesul de care s'a bucurat romanul „Tenebre” de John Galsworthy, ne-a determinat să scoatem a doua ediție din această carte.

Critica noastră a întâmpinat cu mari elogii apariția volumului de mai sus, menționându-l la bilanțul anului literar, printre primele traduceri demne de luat în seamă din producția anului 1938.

LECTURĂ ȘI EDUCAȚIUNE

D. N. D. PETRESCU ZOȚA

Inspector General Secundar

Să *inveți a ceti* este o artă, despre care Goethe zicea, la 1830, că încă n'o știe perfect.

Să alegi ceea ce trebuie cetit, este un fapt de mare însemnătate, mai ales atunci când alegerea cărților de lectură privește educațiunea tineretului. Astăzi — când literatura pentru tineret este atât de bogată dar și felurit înfățișată — lectura cărților bune urmează să preocupe într'o largă măsură pe educatori, cari au datoria să înlăture cealaltă lectură, — a cărților dăunătoare moralității și sănătății.

În primul rând, se cuvine a se urmări prețuirea cărților bune, sortite să stea la îndemâna școlarelor.

Această prețuire, această cernere a cărților de lectură, cade în sarcina profesorului conducător al bibliotecii școlare.

O bibliotecă nu înseamnă un dulap cu cărți culese la întâmplare; după cum un bibliotecar nu însemnează un păzitor sau un contabil al dulapului cu cărți. O bibliotecă presupune o muncă sistematică, un conducător priceput și de talent care să îngrijească această comoară — (căci biblioteca este o comoară) — sub toate raporturile.

Temeiul bibliotecii este cartea, — cartea cea bună. Această bunătate stă în miezul cărții, în fondul ei; dar mai stă în înfățișarea ei ca: format, tipar, hârtie, etc. O carte bună n'are nevoie de multă laudă, dar pierde ceva din valoarea ei, dacă nu se prezintă plăcut și ca înfățișare, — ca tehnică.

Editurile noastre fac eforturi mari, spre a pune cartea cea bună în cele mai plăcute condițiuni de prezentare; am putea afirma chiar că, și în această privință, editurile noastre egalează pe cele mai de seamă din străinătate.

Avem destule cărți bune, pe care să le putem pune la dispoziția tineretului școlar în scopul de a-l forma, de a-l educa.

Mulțimea revistelor și a publicațiilor pedagogice vădese un adevărat progres. Această bogăție în publicațiuni și cărți de lectură înlesnește misiunea educato-

torilor de a face, din tinerii încredințați lor, oameni întregi, cetățeni desăvârșiți. Deslegarea problemei educației tineretului stă tocmai în eficacitatea educatoare a operei de cultură. Răspândirea adevăratei culturi, utilizarea cât mai bine a lecturii și o chibzuită organizare a bibliotecilor și societăților de lectură în școlile noastre vor delega cât mai bine această gingașă problemă a educației tineretului nostru prin mijlocul lecturii bine alese, sănătoase.

Problema aceasta este cu atât mai gingașă, cu cât demnitatea literară nu este călăuză tuturor scriitorilor.

Sunt cărți care dăunează bunei educații, — și împotriva lor urmează să ducem crâncenă luptă, o luptă până la distrugere, știind că este mai bine să distrugem otrava decât să lăsăm a fi distruse sufletele.

Iată pentru ce, mai ales lecturile particulare ale elevilor noștri trebuie să fie riguros cenzurate.

Fiecare dintre noi va găsi în amintirea sa cel puțin o acțiune importantă din viața sa, săvârșită sub impresia unei lecturi oarecare.

Literatura influențează sufletul omului cu atât mai mult cu cât este mai tânăr, mai copil.

Fiecare vârstă se impresionează de un fel anumit de scrieri — și le caută; — orice scriere este înțeleasă în chip deosebit, la deosebite vârste, — și deci poate fi periculoasă sau folositoare, după gradul de maturitate al omului.

Cu cât omul este mai cult și mai matur, cu atât este mai puțin probabilă o influență rea a scrierilor, — și din potrivă!

Cercetarea lecturii făcută de către elevi, mai ales în timpul lor liber — acasă —, prezintă o mare importanță pentru educațiunea lor.

Mai ales când avem în vedere pe elevii școlilor secundare, care se găsesse tocmai în perioada vieții când sunt mai susceptibili la orice impresiuni, când primesc, fără să poată alege, orice influențe, — când își formează deprin-

derile morale care le vor constitui mai târziu caracterul, — mai ales, zic, o supraveghiere asupra lecturilor lor, o cenzură a lecturii este absolut trebuitoare.

Nu este destul numai ca școala să caute a infiltra în sufletul elevilor cât mai adânc adevărata morală și să le întărească deprinderile morale; — ea trebuie — tocmai pentru a asigura reușita activității sale educative — să supravegheze și ocupațiunile elevilor în timpul liber, îndrumându-i spre lucrări și lecturi sortite să le întărească deprinderile morale învățate în școală.

Îndrumarea activității elevilor și supravegherea lecturii lor formează o înaltă problemă de morală. A îmbrățișa întreaga activitate a elevilor, atât în școală cât și în afară de școală, este o aleasă și imperioasă îndatorire a educatorului.

Pentru aceasta se mai cere o strânsă cooperare a familiei cu școala; — fără această cooperare, educațiunea morală nu este posibilă.

Noile îndrumări date de către autoritatea școlară superioară, — și noua lege a învățământului secundar rezolvă în chip fericit și această latură a problemei educației tineretului nostru școlar.

O carte bună este un bun prieten, iar o lectură sănătoasă duce la o educațiune aleasă!

În curând va apare

VIAȚA LUI

ȘERBAN VODĂ CANTACUZINO

de I. Cantacuzino

Viața dinamică și pasionantă a lui Șerban Cantacuzino — premergătorul și deschizătorul de drumuri al lui Brâncoveanu — va trezi ecouri adânci în actualitatea românească de astăzi.

ROLUL VÂNZĂTORULUI DE LIBRĂRIE CA FACTOR DE CULTURĂ

de MIHAIL GR. BRANDESCHY

Conducătorul secției de cărți românești la C. R.

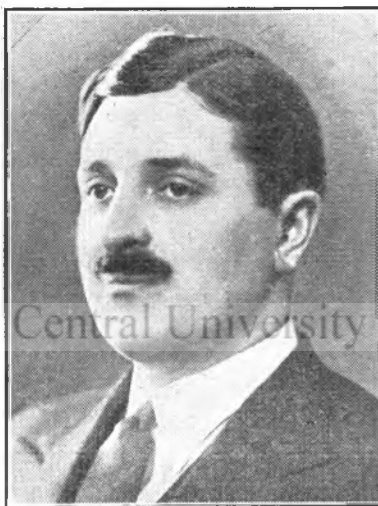
Iată pe modeștii colaboratori ai scriitorilor, prin mâinile cărora trec valorile spirituale, investiți cu o calitate care îi sperie: factor de cultură! Vânzătorul român de carte, factor de cultură? Iată-l făcând un pas gigantic, de la cunoscutul „băiat de prăvălie” cum era numit în trecut, trecând pentru foarte scurtă vreme prin „funcționar comercial” cum îl numește ultimele legislații, spre a ajunge la acel impresionant și cuprinzător „factor de cultură”.

Condițiunile le întrunește cu prisosință: bine pregătit, cultivat, inteligent, pasionat și cu dragoste pentru meseria lui, servește într-o librărie mare, cu cărți multe române, tot ce apare în țară, iar franceze și germane cele mai de seamă. Și-a organizat librăria după sistemul zecimal, cu fișiere pe autori, iar cărțile în rafturi sunt aranjate pe materii. Librăria e zilnic plină, fără răgaz pentru vânzător. Tineri studioși vin să cerceteze material pentru lucrări de licențe sau doctorat. La dânsul vin să se consulte cei ce au de făcut felurite lucrări, și au nevoie de procurarea materialului, și mulțumesc că nu trebuie să se mai deplaseze la București.

Iată pe tânărul nostru vânzător, discutând probleme de cultură cu un grup de profesori. Alături 2 doamne îl roagă să le recomande noutățile zilnice. Atmosfera caldă de librărie, primitoare și de oameni bine dispuși. Seara, după închidere, iată pe tânărul nostru vânzător activând cu alți „factori culturali” din județ și impunând cartea ori unde se simte nevoie. A reușit să răstoarne o mentalitate și să înlăture tendința de accelerare și artificializarea culturii prin radio, cinematograful, ziarul ilustrat și cel rezumat, cu cât mai puțin text, impunând peste tot cartea cea bună. Apoi, împreună cu profesorii din localitate, a organizat biblioteca de clasă, secundară și primară. Iar o altă categorie din public care era de

parte de carte, a reușit să fie câștigată prin inițiative ce a luat de a organiza șezători și conferințe, cu romancieri și poeți de la centru, cari au venit să lumineze și ei calea cărții.

În orașul lui a reușit să convingă pe mai marii comunei, că nu numai cercurile profesioniștilor ca: avocați, medici, profesori, ingineri, trebuie să aibă o bibliotecă, ci și micii funcționari de

stat și particulari, precum și muncitorii din fabrici cât și cei necalificați, să aibă o bibliotecă unde să poată ceti fără nici o taxă oricând va avea vreme.

Apoi a pășit la înlăturarea tuturor articolelor din librărie care nu aveau nimic comun cu cartea, a lichidat parfumeria și cosmeticurile, aparatele și lamele de ras, geamandanele și costumele de baie, etc. Și pentru că în urma atâtor sforțări librăria mergea foarte bine, „factorul nostru cultural” a început editarea unei reviste pentru „literatură, știință și artă”, unde tinerii talentați din județ se pot afirma. Iar vânzătorul nostru avea grije ca în fiecare număr să publice un supliment bibliografic care cuprindea toate publicațiile apărute în județ și care s'a dovedit a fi foarte folosit de colegii și marilor biblioteci.

Dar câte lucruri mari nu va face „factorul nostru cultural”, pentru că zilele acestea, patronul convins de vrednicia și cinstea colaboratorului său prețios, a pășit și el la ce scrie d-l prof. N. Iorga în Istoria comerțului românesc: „Iar tânărul teșghetar fost „băiat de prăvălie a primit răsplata „muncii lui, mâna fetei jupânului și „odată cu aceasta și prăvălia”. Iată visul cel mai frumos al vânzătorului de librărie.

Iar realitatea, ne înfățișează în cazul cel mai bun un vânzător de mijlocie ținută, slab pregătit, fără pasiune arzătoare pentru profesiunea lui, așteptând să i-se ceară o carte pentru a o da; sau un vânzător de mare magazin, care nu se mai numește librărie, ci ori cum, și care are rayoane diferite: cămăși, gulere, menaj, radio, cravate, cărți române, mașini de cusut, cărucioare de copii, parfum, săpun și cărți străine.

Acolo te servește un funcționar plictisit, obosit de trepădul mulțimei, îți dă cartea după cerere fără a-ți răspunde un cuvânt, pentru că nu are timp să răspundă. Lumea grăbită vine să cumpere și să pomenească pe profesori „că a recomandat elevilor pe „Alecsandri, Eminescu sau Coșbuc, „parcă nu le-am fi cumpărat cărți în „Septembrie la începutul anului”. O atmosferă străină și rece. Mulți cumpărători fug de această atmosferă, preferind pe anticari, și aceasta o fac mai ales cărturarii, cărora nu le place să fie loviți de coatele atâtor clienți. Sau un vânzător de carte, patron el însuși, care după trudă multă s'a instalat într'un cartier unde locuiesc 50.000 oameni, cari întrețin 60 bodegi și magazine de coloniale și care privește cu tristețe la obrazul roș al negustorului alimentar de alături ale cărui afaceri prosperă, iar el nu va putea plăti chiria și poate va trebui să lichideze.

„Factor cultural?” Poate după ce cartea își va câștiga bătaia!

VA APARE

James Truslow Adams

EPOPEEA AMERICII

Intr'o admirabilă traducere datorită D-lui

Camil Baltazar

VA APARE

André Maurois

CHATEAUBRIAND

Omul și creatorul de geniu, văzut prin

prizma unei înțelegeri obiective.

VA APARE

Kenneth Roberts

Călătorind spre miazănoapte

(Northwest Passage)

în traducerea D-nei Ana Costin

MARIA CANTEMIR

Când am început să scriu despre Doamna Elena Cuza, primul meu gând a fost să arăt celor ce simt românește, una din cele mai frumoase figuri domnești din istoria noastră. Uitată până și de cei cărora le-a fost sprijin în viață, puțin amintită în cărțile de școală, vag înțeleasă de cei mai mulți, inimoasa și înțeleapta tovarășă a lui Alexandru Ion Cuza pierea încetul cu încetul în negura vremurilor, așa precum au mai pierit și alte aduceri aminte despre jupânițe și Doamne române care au stat drept pildă de jertfă și uitare de sine în calea urmașilor.

Incurajată de bunăvoința cititorilor, de primirea întâmpinată de prima ediție a cărții și mai cu deosebire de sprijinul atât de înțelegător al Editurii „Naționala-Ciornei”, care a scos fără întrerupere două ediții, pregătind în aceste vremuri de grele încercări și pe a treia, m'am hotărât să dau la iveală o nouă lucrare, fruct al unei cercetări migăloase, pe *Maria Cantemir*, ca să se mai ridice un colț al vălului ce acoperă pisanile care pecetluiesc cucernic gurile de morminte unde dorm somnul din urmă Domnii și Domnițele noastre.

Mariei Cantemir, pomenită prea puțin de iubitorii trecutului, i se cuvine o mai amănunțită cercetare a împrejurărilor în mijlocul cărora a fost nevoită să-și ducă traiul alături de cărturarul ei părinte, Dimitrie Vodă Cantemir.

Fiică și nepoată de Domn, pribegită împreună cu familia în Rusia, după lupta nenorocoasă dela Stănilești (1711), nu uită o clipă ținuta ei domnească, chiar atunci când, pentru mântuirea alor săi, dăruie cu toată jertfa

de sine ființa sa pământească celui de care atârna soarta lor.

Prietenă a lui Petru cel Mare, gata să urce treptele tronului tuturor Rușilor și să fie mama mult așteptatului moștenitor, al Reformaturului Țar, Maria Cantemirova sfârși ca o mucenică în cucernicia unei vieți care o apropie de cei mai oropsiți semeni ai ei.

Sbucimată în scurta ei viață de nenumărate pricini care-i amenințară rând pe rând cinstea, sănătatea, viața alor săi și mijloacele de trai, ea-și întări în tot timpul cugetul printr'o credință nelintită în Cel de sus, îmbărbătând și pe toți din jurul ei.

Fiică inimoasă, soră cu simțăminte materne, nu-și uită niciodată datoria să-și ocrotească frații mai mici, după moartea tatălui și a lui Petru cel Mare. Impărtășită din marea cultură și dragoste de carte a părintelui său, care nu avea un mai bun tovarăș de studii, Maria puse piatra de temelie și în cultura tânărului său frate Antioh, cel dintâi versificator rus, înrăurindu-l în multe din părerile pe care acesta le trecu apoi în pomenitele lui satire rusești.

Viața pribegului Domn Dimitrie Cantemir este cunoscută multora din noi numai în liniile ei mari. Dar câți știu de zbuciumul, lipsurile și umilințele sau bucuriile lui din Rusia, unde se vedea amenințat să-și piardă urma și neamul, și de unde privea desnădăjduit spre mica lui țărișoară de peste Nistru, călcată în zilele lui de atâți poftitori de stăpâniri neîndreptățite?

În familia cărturarului Domn sunt trei figuri tăiate după liniile mari apusene: Dimitrie, Maria și Antioh. Toți

trei au fost însă nepărtiniți de soartă și aruncați într'un loc neprielnic marilor lor însușiri, unde sbuciumul pentru întâmplările mărunte ale vieții de toate zilele le tăia orice avânt pentru zămisliri temeinice.

Pentru țara noastră, nenorocul armatelor rusești dela Prut a adus pierderea unui bun Domnitor și al unui mare cărturar, care ar fi lăsat în urma lui urmași străluciți și plini de râvnă pentru ridicarea nației din care se trăgeau. Toate acestea am vrut să le arăt în cartea mea, *Maria Cantemir*, cercetând izvoarele pe care le-am putut găsi. Între acestea sunt și câteva scrisori de ale ei, care ne-o arată mai bine în lumina puternicei sale personalități.

Tipărirea cărții am încredințat-o tot Editurii „Naționala-Ciornei” care depune atâta râvnă să strângă biografiile marilor figuri din trecutul nostru, făcând astfel o adevărată operă de patriotism cu destule jertfe în aceste timpuri. Nu mă îndoesc că datorită spiritului ei de organizare care izbuște să pună în mâna oricărui iubitor de lectură cartea pe care o ocrotește, „Maria Cantemir” va ajunge și ea să meargă pe aceleași căi bătute de „Doamna Elena Cuza”. Sunt cărți scrise și împrăștiate cu aceeași dragoste și pietate care leagă pe autor de editorul său, în năzuința lor către un acelaș scop. Și scopul nu poate fi altul decât cunoașterea cât mai temeinică de către cititori a celor mai luminoase clipe din istoria noastră națională.

LUCIA BORȘ

CITIȚI ȘI RECOMANDAȚI TUTUROR CELOR CE IUBESC TRECUTUL NOSTRU

DOAMNA ELENA CUZA

EDIȚIA TREIA

ȘI

MARIA CANTEMIR

DATORITE DISTINSEI SCRITOARE

LUCIA BORȘ

Bogăția și preciziunea informațiilor, respectarea adevărului istoric până în cele mai mici amănunte, fac din aceste cărți adevărate modele ale genului.

LIBRARUL ȘI MISIUNEA LUI

În dezvoltarea culturii, răspândirea cărții are unul din cele mai importante roluri, și pentru a observa gradul de civilizație, cultură și educație a unui popor, este suficient să cunoști cât și cum este răspândită cartea.

La noi, unde prima carte a văzut tiparul în 1508, răspânditorul ei rămâne multă vreme călugărul, care o poartă în dăsași, cutreerând mănăstirile și orașele domnești, ca dela 1561 să treacă regulat munții pentru a o aduce și din tiparnița diaconului Coresi dela Brașov.

Unul dintre acești precursori ai librării colportor de astăzi este popularul de odinioară Badea George Cârțan, care încărcat de tipărituri românești, făcea drumul între Ardeal și Regatul Român de atunci; călcând pe urmele străvechi ale ciobanilor noștri, e arestat de poliția maghiară și percheziționat¹⁾.

Dar aceasta nu însemnează o dezvoltare culturală prin răspândirea cărții, ci numai un început căruia vremea i-a adăugat multe încercări până să se ajungă la situația de astăzi.

Unul din factorii culturali de mare importanță în răspândirea cărții — indirect în aceea a culturii — este librarul, „negustorul” care face legătura dintre scriitor și cetitor.

Începuturile comerțului de librării sunt modeste și numai la 1826 începe să funcționeze în București prima librărie a francezului Thierin de Meronville. De atunci încep să se înmulțească librăriile cu toate „măsurile de cenzură”, cari spuneau în 1833 „că nimeni nu poate să neguțătorească cu vânzarea de cărți, fără a avea într'adins voie dată de stăpânire” și care voiau „se va da la obraze cu purtări bune”²⁾ ca în 1837 „cărțile să fie un supliment de marfă în dughenile brașovenilor, pe cari le păstrau între fierării, bidinele, perii și altă marfă de Brașov; ba pe lângă cărți unii țineau și brânză de Svițera”³⁾.

Cam acestea sunt începuturile librării de astăzi, din cari nu trebuie trecut cu vederea faptul că în 1839, marele C. A. Rosetti deschisese o librărie, care pusă în directe legături cu străinătatea, putea furniza clienților orice carte, tipărit în acest scop o serie de cataloage pline de interes⁴⁾.

Cu tot acest trecut destul de tânăr s'au găsit librării onești cu spiritul frumosului și utilului bine cultivat în sufletele lor simple de negustori, cari să facă cu sau fără știință operă culturală.

Dintre aceștia, foarte frumos caracterizat este librarul și editorul W. Krafft de către C. Diaconovici. Între altele, spune că „fără concursul lui W. Krafft ar lipsi în producția literară română din această țară o mare și valoroasă parte a publicațiilor noastre literare. Fără de acest concurs, Cipariu, Barnuțiu, etc... ar fi trebuit să lupte cu greutatea cu mult mai mari pentru a-și putea câștiga în viața noastră literară importanța ce le-o dăm as-

tăzi”, și nici „Enciclopedia română” a „Asociației” nu s'ar găsi în bibliotecile cărțurilor noastre”⁵⁾, cum tot lui W. Krafft i se datorește și introducerea cărților românești în Ardeal, după înființarea cenzurei din 1861. La fel de pricepuți, jucând același rol, au fost S. Samitca în Craiova și I. Haiman în București. S. Samitca la 1874, plin de curaj deschide în „asiatica Craiova” de pe atunci, o librărie.

Afară de aceștia, nu trebuie trecută cu vederea opera lui Carol Müller, creatorul cunoscutei Biblioteci pentru toți, cum nici opera lui Socec sau aceea a Minervei.

Acum când cunoaștem ce-au fost librării din trecut și ce-au realizat unii din ei, să vedem ce-ar trebui să fie și care le-ar fi rolul de aci încolo, spre a corespunde cu adevărat misiunii lor de „colportori ai culturii”.

Am spus la început că librarul vine în contact direct atât cu scriitorul cât și cu cetitorul. Aceste legături au o mare însemnătate, ele fiind acelea cari fac din librar un factor cultural.

Scriitorul de astăzi, chiar dacă își editează singur cartea, are nevoie, ca să o desfacă, de librar. De aci prima și cea mai importantă contribuție a librarului este aceea de a fi astăzi indispensabil ajutor la desfacerea cărților.

Afară de această frumoasă și folositoare misiune, acum când scriitorul sau debutantul este mai mult sau mai puțin fără mijloace, alt rol al librarului devine tot atât de însemnat, el fiind acela care va încuraja, va susține cu priceperea și banul său migăloasă muncă a scriitorului, editându-i opera. Prin aceasta librarul nu mai este un simplu negustor, el devenind acum colaboratorul neprețuit, pe care odată asigurat că-l are, scriitorul va lucra cu mai multă liniște și forță creatoare.

Dacă în contact cu scriitorul nu vin decât librării editori, cu cetitorii vin toți librării, acești cetitori fiind clienții lor.

Cumpărătorul, cetitorul, este de trei feluri:

1. Cumpărătorul care știe ce caută.
2. Cumpărătorul ce caută o carte cu un subiect oarecare, dar nu e fixat și caută să și-i aleagă singur.
3. Cumpărătorul care intră în librărie fără a fi fixat asupra cărții ce intenționează să cumpere⁶⁾.

În fața cărora librarul trebuie să se comporte felurit. Rolul librarului față de prima și a doua categorie este aceea de a servi cât mai bine, dând cărțile și lămuririle cele mai potrivite.

Cu a treia categorie însă, începe o nouă misiune culturală. În fața acestei categorii librarul dă examenul cel mai greu, pentru că cetitorului nehotărît, librarul va trebui să-i desvolte gustul cetitului, frumosului, îndrumându-l prin sfatul desinteresat spre ceea ce este adevărată artă, spre ceea ce-i poate fi folositor.

Din această a doua legătură se naște deci rolul său de îndrumător, de sincer sfătuitor al iubitorului de carte, care trebuie să fie adevăratul cetitor.

Lângă opera de răspândire a cărții un alt foarte folositor lucru face librarul prin publicarea de cataloage, singurele bibliografii periodice — am putea spune — ale cărților românești. Cât de utilă este o bibliografie a cărților ce apar an de an, nu mai este nevoie să insistăm, și de aceea lucrul început de C. A. Rosetti, Ioanid, Socec, Degenmann, Samitca, etc... trebuie continuat cu toată seriozitatea.

Și acum când cunoaștem cari sunt misiunile librarului ca răspânditor al culturii, este necesar să știm ce trebuie să i se ceară lui pentru a le putea îndeplini în totul.

Librarul trebuie să fie mai întâi de toate un suflet curat lângă care mai târziu școala, experiența și educația vor adăuga celelalte calități indispensabile adevăratului librar.

Dintre acestea nu trebuie să lipsească spiritul critic, puterea unui bun organizator, iubirea de carte, bunăvoința și cunoașterea amănunțită atât a istoriei literare cât și a bibliografiei.

După cum se poate vedea, librarul nu este un oarecare negustor ci unul aparte cu o cultură mai dezvoltată pentru misiunea cea mai grea și cea mai importantă în slujba culturii românești de astăzi și de totdeauna.

MIRON SURU

1) N. Georgescu-Tistu: Bibliografia literară română, București, 1932, pag. 217.

2) Buletinul oficial, Nr. 1, Ianuarie 1833. Buletinul oficial al asociației librarilor, anul I, Nr. 2 Noemvrie, 1903, pag. 27 Nr. 4 Ianuarie, 1904, pag. 62.

3) V. A. Urechia, Istoria școalelor. Buletinul oficial al asociației librarilor, anul I, Nr. 2, Noemvrie 1903, pag. 27.

4) Vezi nota 1, pag. 27.

5) Catalogul casei W. Krafft, 1905. Buletinul asociației librarilor, anul III, Nr. 1, Octomvrie 1905, pag. 14.

6) Niculaie Th. Ioanțiu: Călăuza practică a librarului, Buc. 1932, pag. 33.

CATALOGUL

AL CĂRȚILOR

APĂRUȚE ÎN

„NATIONALA

ROMANE - NUVELE - SCHIȚE

<i>Agărbeanu I.</i>	Biruința	Lei 50
<i>Arghezi Tudor</i>	Icoane de lemn	„ 100
<i>Arghezi Tudor</i>	Țara de Kutty	„ 75
<i>Barnoschi D. V.</i>	Rumilia	„ 80
<i>Benador Ury</i>	Preludiu la Beethoven	în prep.
<i>Bilciurescu - Amza</i>	Cine a ucis?	Lei 60
<i>Botez Demostene</i>	Ghiocul	epuizat
<i>Brăescu Gh.</i>	Conașii	„
<i>Cancicov Georgeta M.</i>	Moldovenii	Lei 80
<i>Cancicov Georgeta M.</i>	Dealul Perjilor	„ 40
<i>Călinescu Gh.</i>	Enigma Otiliei	„ 135
<i>Călugăru Ion</i>	Don Juan Cocoșatul	epuizat
<i>Călugăru Ion</i>	Copilăria unui netrebnic	„
<i>Călugăru Ion</i>	Trustul	„
<i>Coccea N. D.</i>	Pe drumul noului Damasc	în prep.
<i>Damian Mircea</i>	Gheorghe I. Marin	epuizat
<i>Dan Sergiu</i>	Plutonul de execuție	în prep.
<i>Davidescu N.</i>	Fântâna cu chipuri	Lei 70
<i>Demetrius Lucia</i>	Marea fugă	„ 85
<i>Dianu Romulus</i>	Adorata	epuizat
<i>Dongorozi Ion</i>	Monumentul eroilor	„
<i>Dorian Emil</i>	Profeți și Paiate	„
<i>Eftimiu Victor</i>	Dragomirna	„
<i>Eliade Mircea</i>	Isabel și Apele Diavolului	„
<i>Eliade Mircea</i>	Intoarcerea din Rai	„
<i>Eliade Mircea</i>	Huliganii	„
<i>Eliade Mircea</i>	Șarpele	„
<i>Farago Coca</i>	Sunt fata lui Antim	„
<i>Furtună Horia</i>	Iubita din Paris	„
<i>Galaction Gala</i>	Roxana	Lei 50
<i>Gaspar Mihail</i>	Fata Vornicului Oană	„ 80
<i>Jianu - Bilciurescu</i>	Cavalerii Verticali	„ 50
<i>Lovinescu E.</i>	Bizu	„ 60
<i>Lovinescu E.</i>	Firu'n patru	„ 60
<i>M. S. Regina Maria</i>	Glusul de pe Munte	epuizat
<i>Manoliu Petru</i>	Rabbi Haies Reful	„
<i>Mihăescu Gib</i>	La poarta necunoscutului	Lei 50
<i>Mihăescu Gib</i>	Rusoaica	epuizat
<i>Minulescu Ion</i>	Bărbierul Regelui Midas	Lei 45
<i>Moldovanu Corneliu</i>	Purgatoriul	„ 150
<i>Monda Virgil</i>	Testamentul D-rei Brebu	„ 50
<i>Papadat Bengescu H.</i>	Drumul ascuns	„ 50
<i>Papadat Bengescu H.</i>	Rădăcini	„ 150
<i>Pătrășcanu D. D.</i>	Un prânz de gală	epuizat
<i>Peltz I.</i>	Țară bună	„
<i>Peltz I.</i>	Pui de lele	„
<i>Petrașincu Dan</i>	Monstrul	Lei 30
<i>Petrașincu Dan</i>	Omul și Fiara	în prep.
<i>Petrescu Camil</i>	Patul lui Procust	Lei 100
<i>Petrescu Cezar</i>	Simfonia fantastică	epuizat
<i>Petrescu Cezar</i>	Calea Victoriei	Lei 75
<i>Petrescu Cezar</i>	Plecat fără adresă	epuizat
<i>Petrescu Cezar</i>	Comoara Reg. Dromichet	Lei 90
<i>Petrescu Cezar</i>	Aurul negru	„ 90
<i>Petrescu Cezar</i>	Pământ și Cer	sub tipar
<i>Petrescu Cezar</i>	Luceafărul	„ 95
<i>Petrescu Cezar</i>	Nirvana	„ 75
<i>Petrescu Cezar</i>	Carmen Saeculare	„ 100
<i>Petrescu Cezar</i>	Romanul lui Eminescu	„ 190
<i>Petrovici C. C.</i>	Turneul Candidatului	„ 80
<i>Răcăciuni Isaiia</i>	Mâl	epuizat
<i>Răcăciuni Isaiia</i>	Paradis uitat	„
<i>Rădulescu Neagu</i>	Sunt soldat și călăreț	„

<i>Sadoveanu Mihail</i>	M. S. Puiul Pădurii	Lei 75
<i>Sadoveanu Mihail</i>	O întâmplare ciudată	epuizat
<i>Sadoveanu Mihail</i>	Zodia Cancerului	Lei 120
<i>Sadoveanu Mihail</i>	Frații Jderi	epuizat
<i>Sadoveanu Mihail</i>	Izvorul alb	„
<i>Sadoveanu Mihail</i>	Cazul Eugeniței Costea	„
<i>Sadoveanu Mihail</i>	Caibul Invaziilor	Lei 45
<i>Sadoveanu Mihail</i>	Țara Kangurului	„ 45
<i>Sadoveanu Profira</i>	Naufragiații dela Aukland	„ 50
<i>Sărmanul Klopstock</i>	Meduza	epuizat
<i>Sebastian Mihail</i>	Femei	„
<i>Sebastian Mihail</i>	De 2000 de ani	„
<i>Stahl H.</i>	Schițe parlamentare	Lei 50
<i>Stancu Zaharia</i>	Taifunul	„ 60
<i>Stănoiu Damian</i>	Pensionarii	„ 60
<i>Szabo Dezideriu</i>	Ajutor (3 vol.)	epuizat
<i>Teodoreanu Al. O.</i>	Tâmâie și Otravă	epuizat
<i>Toneghin - Bilciurescu</i>	Fecioare la licitație	Lei 55
<i>Toneghin - Bilciurescu</i>	Paraziții tacâmului	„ 65
<i>Topirceanu G.</i>	Scrisori fără adresă	epuizat
<i>Topirceanu G.</i>	Pirin Planina	„
<i>Vinea Ion</i>	Ventuza	în prep.
<i>Vlădescu G. M.</i>	Errare	„
<i>Zamfirescu G. M.</i>	Maidanul cu dragoste	epuizat
<i>Zamfirescu G. M.</i>	Cântecul destinelor	Lei 90

VIEȚI ROMANȚATE

<i>Almaș Dumitru</i>	Miron Costin	Lei 140
<i>Benador Ury</i>	Beethoven	în prep.
<i>Borș Lucia</i>	Doamna Elena Cuza	Lei 80
<i>Borș Lucia</i>	Maria Cantemir	„ 95
<i>Boureaanu Radu</i>	Viața Spătarului Milescu	Lei 60
<i>Cantacuzino I.</i>	Șerban Cantacuzino	în prep.
<i>Clonaru Const.</i>	Petru Rareș	„
<i>Corneanu Gh.</i>	Viața lui I. H. Rădulescu	Lei 70
<i>Dan Sergiu - Dianu Romulus</i>	Nastratin și timpul său	„ 55
<i>Manolache C.</i>	Brâncovenii	în prep.
<i>Manolache C.</i>	Petru Cercel	„
<i>Manoliu Petru</i>	Domnița Ralu Caragea	Lei 70
<i>Massoff Ioan</i>	Matei Millo	„ 90
<i>Seișanu Romulus</i>	Despot Vodă	„ 60
<i>Vranceanu Dragoș</i>	Ion Niculce	în prep.

P O E Z I I

<i>Cazimir Otilia</i>	Cântec de comoară	Lei 60
<i>Eminescu Mihail</i>	Poezii (ed. Ibrăileanu)	epuizat
<i>Eminescu Mihail</i>	Poezii (ed. G. Călinescu)	Lei 70
<i>Perieșeanu I. Gr.</i>	Cântecul ploilor	„ 120
<i>Perieșeanu I. Gr.</i>	Escale	„ 140
<i>Perieșeanu I. Gr.</i>	Poezia mării	„ 20
<i>Perieșeanu I. Gr.</i>	La voix des eaux	„ 200

GENERAL

LITERARE ORIGINALE

EDITURA

„CIORNEI“ S. A. R.

COLECȚIA „ROSIDOR“

<i>Aderca F.</i>	Ionel Lăcustă Termidor	epuizat
<i>Boureaanu R.</i>	Fata din umbră	„
<i>Călugăru Ion</i>	Omul de după ușă	„
<i>Călugăru Ion</i>	Erdora	„
<i>Dianu Romulus</i>	Nopti la Ada-Kaleh	„
<i>Dianu Romulus</i>	Tărgul de fete	„
<i>Gabrielescu Alice</i>	Marșul femeilor	„
<i>Lascarov-Moldovanu I.</i>	Biserica năruită	„
<i>Maurois André</i>	Instinctul fericirii	„
<i>Massoff Ioan</i>	Fard	„
<i>Mihăescu Gib.</i>	Femeia de ciocolată	„
<i>Negruzzi Leon</i>	Hoinărind prin U. S. A.	„
<i>Petrescu Cezar</i>	Kremlin	„
<i>Petrescu Cezar</i>	Nepoata Hatmanului Toma	„
<i>Petrescu Cezar</i>	Floare de Agave	„
<i>Protopopescu D.</i>	Condamnații la castitate	„
<i>Sadoveanu M.</i>	Trenul fantomă	„
<i>Sărmanul Klopstock</i>	Feciorul lui Nea Tache	„
<i>Savastos M.</i>	Camioneta verde	„
<i>Teodorescu-Braniște</i>	Domnul Negoită	„
<i>Teodoreanu Al. O.</i>	Un porc de câine	„

CĂRȚI JURIDICE

<i>Dumitrescu M. A.</i>	Cod de Comerț vol. I	Lei 300
<i>Dumitrescu M. A.</i>	Cod de Comerț vol. II	„ 350
<i>Dumitrescu M. A.</i>	Cod de Comerț vol. III	„ 350
<i>Hamangiu C.</i>	Tratat de Drept Civil Român	„
<i>Hamangiu C.</i>	vol. I	epuizat
<i>Hamangiu C.</i>	vol. II	„
<i>Hamangiu C.</i>	vol. III	„
<i>Hamangiu C.</i>	Recursul în casație	Lei 450
<i>Papadopolu M.</i>	Codul penal	„ 480
<i>Papadopolu M.</i>	Codul penal fascicula 1	„ 100
<i>Papadopolu M.</i>	Codul legilor penale rom.	„ 375
<i>Stelian Ionescu,</i>	Noua lege a cambiei și a bi-	„ 280
<i>Paul Demetrescu</i>		
<i>I. L. Georgescu</i>	Cecului	„ 280
<i>St. Ionescu - Sc. Prcușescu</i>	Codul Comercial	„ 400

COLECȚIA GOSPODINA

<i>Madeleine B.</i>	Co mănăcăm azi	epuizat
---------------------	----------------	---------

COLECȚIA „CIORNEI“

PENTRU COPII ȘI TINERET

<i>Batzaria N. (Moș Nae)</i>	Haplea, alte pățanii	Lei 60
<i>Bujor Natalia</i>	Oul fermecat	epuizat
<i>Carroll Lewis</i>	Alice în Țara Minunilor	Lei 90+2
<i>Ciolan I.</i>	A. B. C.	„ 90
<i>Ciofleac Romulus</i>	Sub soarele polar	„ 40
<i>Cooper Fenimore</i>	Corsarul roșu.	Lei 75+2
<i>Cooper Fenimore</i>	Pilotul	„ 70+2
<i>Demetrius V.</i>	Povestiri și povești	„ 65
<i>Dracopol F. Lya</i>	Legende și basme	epuizat
<i>Dracopol F. Lya</i>	Legende românești	Lei 60
<i>Grimm Frații</i>	Cenușăreasa și alte povești	Lei 90+2
<i>Haqué Titela Col.</i>	Fulgi de mătase	epuizat
<i>Haqué Titela Col.</i>	Clopoței de aur	Lei 75
<i>Kästner Erich</i>	Prichiduța și Anton	Lei 60+2
<i>Marian Eliza</i>	Cei 3 feciori de împărat	epuizat
<i>Marian Eliza</i>	Legenda Snagovului	„
<i>Michaëlis Karin</i>	Copiii din Danemarca	Lei 65+2
<i>Pas Ion</i>	Nicușor, copil cuminte	epuizat
<i>Petrescu Cezar</i>	Pif-Paf-Puf	„
<i>Rădulescu Mona</i>	Lădița cu licurici	„
<i>Rădulescu Mona</i>	Greșala moșneagului	Lei 60
<i>Rădulescu Mona</i>	Umbrele nopții	„ 60
<i>Stănoiu Damian</i>	Doi vagabonzi	„ 50
<i>Tulbure Gh.</i>	În țara poveștilor	epuizat
<i>Verne Jules</i>	Un căpitan de 15 ani	„
<i>Verne Jules</i>	Spre centrul pământului	Lei 55+2
<i>Verne Jules</i>	Doi ani de vacanță	epuizat
<i>Verne Jules</i>	O aventură în jurul Mării Negre	Lei 75+2
<i>Verne Jules</i>	800 leghe pe Amazon	Lei 75+2

TEATRU - ANTOLOGIE - STUDII

REPORTAGII - MEMORII

<i>Aderca F.</i>	Mărturia unei generații	epuizat
<i>Antonescu G. G.</i>	Doctrinile fundamentale ale pedagogiei moderne	epuizat
<i>Antonescu G. G.</i>	Educația morală	„
<i>Bassarabescu-Haneș V. V.</i>	Antologia scriitorilor români vol. I Lei 80, vol. II Lei 105	„
<i>Botez I.</i>	Aspecte din civil. engleză	epuizat
<i>Cotlaru - Dimitrescu</i>	Teatru Străjeresc	Lei 40
<i>Crevedia N.</i>	În vizită la curțile balcanice	în pr.
<i>Dracopol Lucia</i>	Negulici	Lei 50
<i>Iorga N.</i>	Memorii I—V	„ 650
<i>Gabrea I.</i>	Individualizarea învățământului	epuizat
<i>Manoilescu M.</i>	Secolul Corporatismului	Lei 75
<i>Marian B.</i>	Dicționar de citate și locu-țiuni străine	Lei 80
<i>Mehedinți S.</i>	Terra (2 volume)	„ 700
<i>Weiss Aureliu</i>	Autori și păreri	„ 80

*) Toate volumele cari au, în dreptul prețului, adăugat +2 sau +3, sunt traduceri și deci suportă timbrul Casci Scriitorilor.

INFORMAȚIUNI EDITORIALE

O colecție de clasici.

Editura „Naționala-Ciornei” pregătește pentru sezonul literar viitor, o colecție de „Clasici Români” din care putem anunța de pe acum:

ION LUCA CARAGIALE
NICOLAE FILIMON
ION CREANGĂ
PETRE ISPIRESCU

Această colecție va apare într'un format mare, în condițiuni tehnice desăvârșite, și va fi pusă în vânzare cu un preț foarte modest încât să fie accesibilă tuturor cititorilor, și mai ales tineretului școlar, căruia i-se adresează în special.

Angajamente în curs.

Deși suntem în mijlocul sezonului literar, editura tratează o serie de angajamente cu scriitorii români și cu casele editoare din străinătate, pentru a putea prezenta cititorilor noștri un program literar care să satisfacă exigențele celui mai pretențios lector.

În domeniul literaturii originale, vom continua publicarea marilor figuri istorice și culturale din trecutul nostru, datorite celor mai talentați scriitori ai noștri. Dintre acestea, putem anunța pentru moment următoarele:

C. MANOLACHÉ
BRÂNCOVENII
PETRU CERCEL

TUDOR ȘOIMARU
VIATA SBUCIUMATĂ A
LUI NICOLAE BĂLCESCU

ION CANTACUZINO
VIATA LUI ȘERBAN CANTACUZINO

Din literatura străină vom lansa următoarele traduceri din limba engleză, franceză și germană:

FANNIE HURST BACK STREET
JOHN GALSWORTHY FLOAREA INTUNECATĂ
A. J. CRONIN CELE TREI DRAGOSTE
LOUIS BROMFIELD DOUĂZECIȘPATRU DE ORE
ANDRÉ MAUROIS CHATEAUBRIAND
VICKI BAUM SHANGHAI HOTEL
FRANZ WERFEL MUNTELE MUSA DAGH

Retipăriri.

În urma marelui succes de care s'au bucurat cărțile lansate de Editura „Naționala-Ciornei” în actualul sezon

literar cât și în cel din anul trecut, nenumărate cărți s'au epuizat.

Cererile foarte mari pe cari le primim zilnic din partea cititorilor și librarilor din întreaga țară, ne-au îndrituit de a pune sub tipar noi ediții.

Pentru moment, anunțăm apariția, într'o nouă prezentare, a romanului:

EMIGRANȚII

de JOHAN BOJER (ed. II-a)

MĂTĂNIILE

de FLORENCE BARCLAY (ed. IV-a)

De asemenea, se mai află sub tipar și vor apare succesiv în cursul lunilor Ianuarie și Februarie:

ROMANUL LUI EMINESCU

DE CEZAR PETRESCU

PAMANT ȘI CER

(EDIȚIA DEFINITIVĂ A ROMANELOR

COMOARA REGELUI DROMICHET și AURUL NEGRU)

de CEZAR PETRESCU

DOAMNA ELENA CUZA

de LUCIA BORS (ed. III-a)

BIZANT

DE CHARLES DIEHL (ED. II-A)

Instrucțiuni pentru timbrarea cărților.

Atragem atențiunea D-lor Librari că, în conformitate cu Legea pentru înființarea și organizarea Casei Scriitorilor Români,

a) *Traducerile* și b) *Scrierile intrate în domeniul public* aflate în vânzare, deci în depozitul Dvs., urmează să fie timbrate cu Timbrul Casei Scriitorilor Români după cum urmează:

Cărțile cu prețul cuprins între Lei 8—	50,	timbrul de Lei 1.—
” ” ” ” ”	51—100,	” ” 2.—
” ” ” ” ”	101—200,	” ” 3.—
” ” ” ” ”	201—300,	” ” 4.—

și așa mai departe, câte un leu în plus de fiecare sută.

Pentru respectarea dispozițiilor legii de mai sus, sunteți obligați să timbrați toate *traducerile* și *cărțile de domeniul public* cari vi-au fost furnizate înainte de 6 Iunie 1939. Cărțile de acest fel, cari vi-au fost furnizate după data de 6 Iunie 1939, au fost timbrate de noi.

Timbrul trebuie lipit pe partea dinăuntru a copertei din spatele cărții, și anulat cu o stampilă cât de mică a firmei Dvs., aceasta pentru a nu deteriora cartea prin aplicarea unei stampile prea mari.

În numărul de față la pag. 28, 29 și 30 se află catalogul complet al cărților literare apărute în Editura noastră; adausul +2 sau +3 care se află în dreptul prețului, reprezintă valoarea timbrului C. S. R.

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE
„CARTEA DE AUR“ S. A. R.
BUCURESTI — STR. LUCACI, 35

BCU Cluj / Central University Library Cluj